

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Tartu kuvand abiturientide seas

Bakalaureusetöö

Autor: Karl Ird
Juhendaja: Aune Past, MA

Tartu
2008

SISSEJUHATUS	3
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHA	5
1.1 ORGANISATSIOONI IMAGO JA SIHTGRUPID	5
1.1.1 Mõiste definitsioon	5
1.1.2 Kujunemine.....	7
1.1.3 Organisatsiooni imago ja sihtgruppide omavaheline seos	8
1.2 TARTU ÜLEVAADE	10
1.3 SEMANTILISE DIFERENTSIAALI TULEMUSED ABITUURIUMI SEAS AASTAL 1999	11
2. UURINGUMETOODIKA TUTVUSTUS	13
2.1 IMAGO UURIMISE MEETODID	13
2.2 UURIMISMEETODI VALIK JA PÕHJENDUS.....	14
2.3 VALIMI KUJUNEMINE.....	16
2.4 HÜPOTEESID JA UURIMISKÜSIMUSED	17
3. TULEMUSED	19
3.1 FORMALISEERITUD KÜSIMUSTIK.....	19
3.2 SEMANTILINE DIFERENTSIAAL.....	23
3.2.1 Semantilise diferentsiaali tulemused kõikide abiturientide seas.....	24
3.2.2 Semantilise diferentsiaali tulemused eestlastest abiturientide seas.....	25
3.2.3 Semantilise diferentsiaali tulemused mitte-eestlastest abiturientide seas.....	26
3.3 SÜVAINTERVJU	28
3.3.1 Koodid, analüüsi põhimõtted.....	28
3.3.2 Kujutluspildid, objektid, mis seonduvad Tartuga	29
3.3.3 Positiivset ja negatiivset Tartus	30
3.3.4 Linn elukeskkonnana	31
3.3.5 Tartu kuvand esindusisikute arvates.....	32
4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON.....	35
4.1 MILLISENA NÄEVAD LINNA ABITURIENDID?	35
4.2 KUIVÕRD ON MUUTUNUD LINNA KUVAND 1999 AASTA UURIMISTULEMUSTEGA?	36
4.3 MIS TARTU JUURES MEELDIB, MIS EI MEELDI? MILLISED OBJEKTID ON IMAGO PERSPEKTIIVIST LÄHTUDES LINNA MAINE KUJUNDAMISEL HOIDMISEL OLULISED?	37
4.4 MILLINE ON TARTU, KUI ELUKESKKOND? MILLISE KUVANDI / SILDISTUSE ON SAANUD TARTU ELANIK?....	38
5. KOKKUVÕTE	40
6. SUMMARY	42
KASUTATUD KIRJANDUS	44
LISAD	46
LISA 1. KÜSIMUSTIK	46
LISA 2. SEMANTILISE DIFERENTSIAALI TULEMUSED.....	49
LISA 3. SÜVAINTERVJU KAVA	52
LISA 4. INTERVJUUDE TRANSKRIPTSIOON.....	53

Sissejuhatus

Tartu on tuntud kui kultuuri- ja haridusepealinn. Linnas on Põhja-Euroopa vanuselt teine ülikool- Tartu Ülikool. Aastaringselt toimub linnas põnevaid ja isegi eriskummalisi üritusi erinevates valdkondades. Linnavalitsuse nimekirjas on üle 300 töötaja, kelle tööülesanneteks muuhulgas võiks olla kommunikatsioon linnaelanikega. Tartu tunnuslause on "Heade mõtete linn".

Linnavalitsuse kommunikatsiooni efektiivsust ja linnas toimuvate ettevõtmiste tulemusi on võimalik näha kaheti – kohene või pikaajaline tulemus. Kohene tulemus on see, millele on võimalik koheselt pärast ürituse, sündmuse lõppu anda hinnang. Kaudne, pikaajaline tulemus on imago formeerumise protsessi jooksul tekkinud arusaam või subjektiivne teadmine ehk kuvand. Käesolev bakalaureusetöö on keskendunud Tartu kuvandi uurimisele linnas õppivate abiturientide seas.

Keskendusin uurimistöös abiturientidele sellepärast, et antud sihtrühm on piisavalt hea analüüsivõimega, intelligentsed. Selles eas noored on nii sotsiaalselt kui füüsiliselt aktiivsed. See tähendab omakorda seda, et ollakse vastuvõtlik igasugusele erinevale informatsioonile, mis tuleneb nii sise- kui ka väliskeskkonnast. Oluline on, et gümnaasiumi lõpetaja peab langetama otsuse, mis suuresti määrab tema edasise elutee- ja koha. Võib arvata, et Tartu linna kuvand mõjutab otsust, kas jääda edasi tartusse või lahkub noor inimene soodsamasse elupaika.

Elukeskkonna kuvandi üheks oluliseks loojaks on organisatsioon, mis linna juhib. Tartu puhul on see linnavalitsus. Bakalureusetöö raames on küsitletud nelja esindusisikut, kes töötavad või on töötanud linnavalitsuses juhtivatel positsioonidel. Arvan, et intervjuueeritavad määravad olulist rolli uuritava sihtgrupi kuvandi kujundamisel ning vaatlen intervjuueeritavte esindusiksute kuvandit linnast.

Viimati on Tartu linna imagot analüüsitud Aune Pasti poolt, aastal 1999 magistritöö raames. Käesolevas bakalaureusetöös on võrreldud ja analüüsitud 1999 saadud tulemusi autori omadega.

Uurimistöö Tartu linna kuvandist abiturientide seas jaguneb nelja peatükki:

Töö teoreetilised ja empiirilised lähtekohad, kus keskendun kuvandi mõiste defineerimise, kujunemise ja organisatsiooni imago ning sihtgruppide omavahelisele seosele.

Teine osa keskendub uuringumetoodika tutvustamisele ja kolmas tulemuste esitamisele ja analüüsile.

Viimases osas diskuteerin uurimisküsimustest lähtuvalt ning teen sellest tulenevalt järeldusi.

Kasutatud on erinevate autorite nagu Bromley, Vihalemm, Beach, Past, Smith, Grunig, Freeman, Anderson, Rainisto ja teiste käsitusi.

1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

1.1 Organisatsiooni imago ja sihtgrupid

1.1.1 Mõiste definitsioon

Imago on mõiste, mida defineeritakse mitmeti. Erinevad autorid seostavad definitsiooni veel reputatsiooni, maine, identiteedi ja kuvandiga.

Eesti sotsiaalteaduste V konverentsil defineeris Aune Past organisatsiooni imagot järgnevalt: „See on sihtgruppides organisatsioonist tekkinud kujutluspilt. Imago on organisatsiooni suhtumise aluseks. Imago on väli kahe tegelikkust erinevalt tajuva subjekti vahel, mis tekib vastastikkuse mõju tulemusena. Imago on situatsiooniline. Imago sisaldab erinevaid kognitiivseid ühikuid ja hinnanguid.” (Past 2004)

Bromley (1993) defineerib maine reputatsiooni kui kollektiivsete uskumuste ja arvamuste süsteemi sotsiaalsete grupiliikmete seas, mis mõjutab nende tegusid inimeste ja asjade suhtes. Ühesõnaga - imago tähistab tema arvates uskumust ja inimese poolt läbielatud suhtumist ümbritsevasse ja iseendasse.

Past leiab veel, et definitsioon „imago” on kaksipidine ning selle termini kasutamisest oleks kergem hoiduda. Samas ei kirjelda tema arvates ükski teine termin nii täpselt mentaalset pilti, mis tekib inimese või teatud gruppide teadvuses organisatsioonist. Nagu eelnevalt võib lugeda, on tema arvates imago kui kujutluspilt, kognitiivne ühik mis on subjektiivne teadmine organisatsioonist ja ei pruugi vastata reaalsusele, kuid loojate jaoks on reaalne tegelikkus ning mõjutab käitumist. Imago loojatena käsitleb autor ühiskonna erinevaid gruppe, laiemalt kogu avalikkust, mitte reklaamfirmasid ega imago-meistreid. (Past 2004)

Kognitiivpsühholoogia aspektist lähtudes, siis imago on tunnetamise, kognitiivne vorm. Imago on igasuguste otsustamiste puhul küllaltki oluline - toimivad kognitiivsed skeemid, imago on mõtlemise komponent (Beach 1990)

Buffalo State College kommunikatsiooni professori Ronald D. Smithi arvates on reputatsioon, imago ja positsioneeritud identiteet omavahel seotud terminid. Igal organisatsioonil on eelnimetatu ja paljud institutsioonid kujundavad seda teadlikult. Reputatsioon on tema arvates üldistavalt organisatsiooni väline kest/pilt. Reputatsioon koosneb visuaalsetest piltidest ning on see, mida inimesed arvavad organisatsioonist. (Ronald D. Smith 2007)

Imago käsitlused võib jagada kaheks. Ühed tegelevad imago kui kognitiivse struktuuriga, subjektiivse teadmisega, mis tekib sihtgruppides. Sellist imagot nimetatakse inimlikuks imagoks ja see vastab kiirelt küsimusele, mis on organisatsioon. Teine imago käsitlus tegeleb enam organisatsiooni visuaalse ja avalikkusele esitletava soovitud imagoga. Selle loojateks on *spin doctorid* ja *image makerid*, sellist imagot võib nimetada instrumentaalseks. Instrumentaalse imago eesmärk on müüa ennast läbi sümbolkommunikatsiooni võimalikult soodsas valguses. Eesti keeles võiks kognitiivpsühholoogilist pilti nimetada imago ja müügisuunalist pilti imidžiks.

Imago on sihtgruppides tekkinud kujutluspilt organisatsioonist, imidž on instrumentaalne töövahend endast parima mulje jätmiseks " (Past 2004)

Fombruni arvates on organisatsioonil palju erinevaid imagoid, mida on loonud nii sisemised kui välimised sihtgrupid (Fombrun 1996:14). Tänapäevases suhtekorraldusalases kirjanduses kasutatakse sageli imago mõistet samast kontseptsioonist lähtudes : imago on kõik see, mis toimub meeltes . (Gleitman, 1987:5 ptk., Anderson, 1985:2 ptk.).

Kui otsida kirjandusest materjali konkreetsemalt linna imagost, siis seda teeb Bromley (1993). Ta märgib, et linna imago on sotsiaalne representatsioon, uuesti esitus. Millest osasid aspekte jagame me ka teiste inimestega. See representatsioon sisaldab mitmeid sotsiaalseid tunnuseid ja on paljuski mõjutatud meie kultuurilisest kasvatusel. Need sotsiaalsed tunnused võivad viidata linna elanikele, nende elustiilile, linna poliitilistele ja majanduslikele tunnustele ja nii edasi. Linna imago juhib meie hoiakuid ja reaktsioone.

Linna imago kujundamisel on suur roll turistidel, ettevõtetel ning elanikel. Ühesõnaga pööratakse tänapäeval enam tähelepanu mingi koha turunduse ja - tunnustamisele. Koha turustamine tähendab selle kavandamist ja kujundamist, et rahuldada oma sihtturgude

vajadused ning seda saab teha läbi kohaidentiteedi kommunikatsiooni, mille tulemusel võib suureneda koha atraktiivsus. (Rainisto 2003).

Rainisto (2003) defineerib koha imagot järgnevalt :„Koha imago on uskumuste, ideede ja muljete summa, mis inimestel on mingist kohast. Imago esindab paljude assotsiatsioonide ja informatsiooni tükide lihtsustust, mis on seotud kohaga. Imago erineb stereotüübist selle poolest, et stereotüüp vihjab laialt omaks võetud imagole, mis on laialt moondunud ja lihtsustatud ning kannab endas kas meelepärast või mitte-meelepärast suhtumist kohasse. Imago on rohkem personaalne pertseptsioon kohast, mis võib varieeruda inimeste seas” (Kotler et al. 1993, Rainisto 2003, Koor 2007: 8 kaudu)

1.1.2 Kujunemine

Nagu eelnevalt võis lugeda on igasuguse imago termini kujunemine küllaltki raskesti määratav ning ühest vastet sellele ei ole. Üldiselt kujuneb ükskõik milline arusaam kogemuste ja informatsiooni põhjal. Kogemustepagasi täienemine oleneb ajast ja erinevatest kontekstidest, mida persoon/organisatsioon on kogenud. Informatsioonileviku tingib teatud määral ka erinevate kogemuste ammutamine ning suur roll on "teiste" kogemuste vahendamisel ja omistamisel.

"Organisatsiooni imago võib olla eri sihtgruppide jaoks erinev. Samuti võib üksiku inimese tajus suure organisatsiooni imago jaguneda struktuuriüksuste või tegevuste imagoks, olles vasturääkiv ning eklektiline. Imago kujunemine tugineb inimeseni jõudnud informatsioonil, ajakirjandusest loetul, nähtul ja isiklikel kogemustel. Organisatsiooni imago ei pruugi inimese jaoks olla midagi teadvustatut, mida üldse saab sõnadesse panna. Imago mõjutamine toimub info teadliku edastamise, nii tegevuse kui ka tegevusetuse teel. Aktiivselt juhitud imago loomine ja hoidmine aitab firmal eralduda teistest organisatsioonidest ja edestada sellega konkurente." (Katrin Rahu et al. 2005)

Professor Ronald D. Smithi arvates on definitsioon tekkinud igasuguse kommunikatsiooni kokkupuutel avalikkusega. Tema arvates põhineb see nii sõnadel kui tegudel - verbaalsetel ja visuaalsetel sõnumitel, mis võivad olla tehtud planeeritult või alateadlikult. Just need elemendid kujundavad mulje üksikule indiviidile või konkreetsele auditooriumile. Ta arvab

veel, et need kuvandid võivad olla ebajärjekindlad, varieerudes ühelt vastuvõtjalt teisele.
(Ronald D. Smith 2007)

Planeeritus või siis planeerimatus on võtmesõnad imago kujunemisel "Suhtekorralduse käsiraamat" väljaandes.

"Organisatsiooni imago kujuneb planeeritud ning juhusliku kommunikatsiooni ettearvamatu koosmõju tagajärjel, mistõttu on võimatu anda täpseid juhtnööre imago loomiseks"
(Katrín Rahu et al. 2005)

Imago kujunemisel on tähtis roll Grunigi situatsiooniteoorial. Teooria käsitleb sihtgruppe ja situatsiooni muutust - erinevates situatsioonides olevad inimesed näevad tegelikkust erinevalt. See tähendab, et igale organisatsioonile peab olema oluline teooriast tulenevalt välja selgitada sihtgrupid ja planeerida vastavalt sellele kommunikatsioonijuhtimine, et saavutada sihtrühmadega mõlemale osapoolle kasulik koostöö, mis mõjutavad organisatsiooni kuvandi tekkimist gruppides. (Grunig et al 1984, Past 1999b, kaudu)

Fombrun räägib (1996), et organisatsiooni maine tuleneb tema identiteedist. Kuid maine kujuneb ka selle tulemusena, kui organisatsioonid üritavad luua endast soodsat imago. Seetõttu on maine osaliselt organisatsiooni identiteedi peegeldus, aga teisalt peegeldab organisatsiooni pingutusi meid enda headuses veenda. Samas on suur roll organisatsiooni kommunikatsioonil sihtgruppidega. Identiteet on soodsa imago loomise võtmelement.

1.1.3 Organisatsiooni imago ja sihtgruppide omavaheline seos

Nagu eelnevalt selgus, üheks läbivaks seoseks on imago ja sihtgruppide vahel omavaheline sümbioos. Nimelt sihtgrupid on need, kelle silmis organisatsiooni imago tekib, kujuneb. Teisalt sõltuvad igasugused organisatsioonid oma sihtgruppidest. Igasuguse imago kujunemiseks peavad eksisteerima mõlemad osapooled – organisatsioon ja sihtgrupid. Organisatsioonil ei saa tekkida teatud kuvand, kui ei ole kedagi, kes selle looks. Sihtgrupid loovad organisatsiooni kuvandi.

Minu väidet kinnitavad veel Aune Pasti sõnad ja tõlgendus: “Imago on sihtgruppides organisatsioonist kujunenud meelepilt, mille kujunemist mõjutavad nii organisatsiooni käitumine ja sümbolkommunikatsioon, kui ka sihtgrupi domineerivad skeemid ja vastuvõtukeskkond. Imago on sihtgrupi püsiv skeem, mille järgi sihtgrupid suhtuvad organisatsiooni ja mille põhjal nad eristavad organisatsiooni teistest.” (Past 2007)

Charles J. Fombrum teatud mõttes nõustub sellega. Väites, et iga individuaal kujundab avalikkuse põhjal oma arvamuse, mis moodustub ühtseks tervikuks isikliku kogemuse ja organisatsioonikäitumisega.. (Fombrum 1996)

Teisalt, igasuguse kommunikatsiooni puudumisel ei teki inimestel ka arusaamu, seoseid erinevates valdkondades, mida organisatsioonid teatud mõttes kujundavad.

Aune Past kirjutab oma raamatus “Mainekujundus” sellest, et organisatsiooni imago on kahetasandiline. Nimelt tema arvates on ühelt poolt olemas organisatsiooni eneseimago, millele vastavalt luuakse oma kommunikatsioon ning teisalt poolt tekivad imagod sihtgruppides, kes organisatsiooniga kokku puutuvad. Ta nendib veel, et organisatsiooni kommunikatsioonis on imago terminil oluline roll, kuna selle alusel teevad nii välised kui sisemised sihtgrupid otsuseid. (Past 2007)

1.2 Tartu ülevaade

Tartu (Lõuna-eesti keeles *Tarto*) on Eestis suuruselt teine ning Lõuna-Eesti suurim linn.

Tartu on tuntud kui Eesti traditsiooniline intellektuaalelu keskus — siin asub Eesti ainus klassikaline ülikool, 1632. aastal asutatud Tartu Ülikool ning Eesti vanim teater Vanemuine.

Tartus asub ka Riigikohus ning alates 2001. aastast Haridus- ja Teadusministeerium. Linnal on läbi aegade olnud nimeks :Tarbatu, Dorpat, Dorpt, Derpt, Jurjev.

Tartu linn asub Suur-Emajõe keskjooksul 38,8 km² suurusel maa-alal. Jõgi jaotab linna suuremaks parema- ja väiksemaks vasakkalda osaks. Tartul on ühine piir nelja vallaga: põhjas Tartu, idas Luunja, lõunas Ülenurme ja läänes Tähtvere.

Linnas on 17 linnaosa: 12 Emajõe paremal kaldal (Supilinn, Tähtvere, Veeriku, Maarjamõisa, Tammelinn, Ränilinn, Vaksali, Kesklinn, Karlova, Variku, Ropka, Ropka tööstusrajoon) ja 5 vasakul kaldal (Raadi-Kruusamäe, Ülejõe, Jaamamõisa, Annelinn, Ihaste). (Tartu Linnavalitsus 2004)

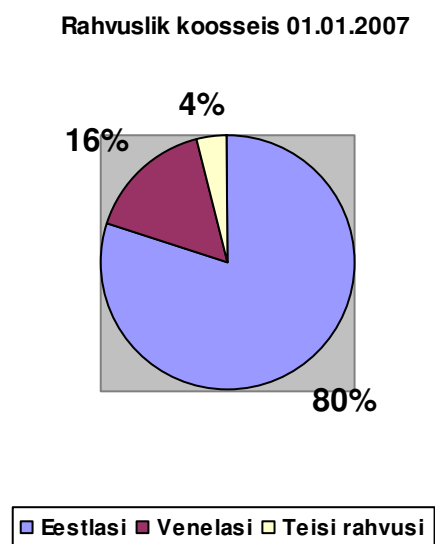
Tartu elanike arv ületas 100 000 piiri 1977. aastal ning on püsinud selle ümber tänapäevani. 1989. aastal elas Tartus 113 420 inimest. Aastal 2000 oli elanike arv 101 169. 2005. aastal langes arvestuslik elanike arv alla 100 000, kuigi loomulik iive linnas on positiivne. Statistikaameti andmetel oli 1. jaanuaril 2007. aastal Tartu rahvaarv 101 965.

Rahvastikuregistri andmeil oli 1. augustil 2007 aastal Tartu linna oma elukohana registreerinud 101 250 inimest. (Tartu 2007)

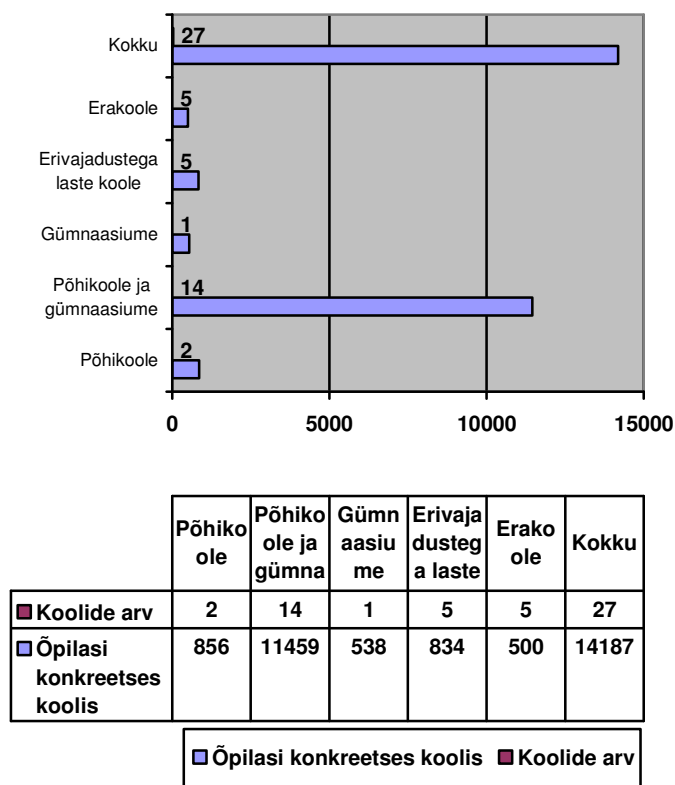
Neist 80% on eestlased, 16% venelased ja 4% teiste rahvuste esindajad (Joonis 1.)

Tartus õpib üldhariduskoolides kokku 14 187 õppurit. (Joonis 2.) (Tartu Linnavalitsuse avalike suhete osakonna teabeteenistus 2007)

Joonis 1. Rahvuslik koosseis

Joonis 2. Koolide ning õppurite arv

(Tartu Linnavalitsuse avalike suhete osakonna teabeteenistus 2007)

1.3 Semantilise diferentsiaali tulemused abituriumi seas aastal 1999

„Tartu valimis on esindatud järgmised sihtgrupid: kooliõpilased, linnajuhid ja ajakirjanikud. Linna koolide nimekirjast valiti juhuvalikul Annelinna Gümnaasium, vene koolidest Tartu Vene Gümnaasium ja eliitkoolidest Tartu Miina Härma gümnaasium. Küsitlesin abituriumklasse.“ (Past, 1999: 68)

„Tabel 8. Tartu valim“ Aune Pasti magistritööst

Vastaja grupp	Vastajate arv	Protsent valimist
...		
Tavakool	27	19,6
Eliitkool	27	19,6
Vene kool	20	14,5
	74	53,7 %

(Past, 1999:68)

Tavakool		Vene kool		Eliitkool	
Oma	2,67	Kasvav	2,26	Oma	2,7
Arenev	2,11	Puhas	2,2	Arenev	2
Tõusev	1,85	Tõusev	2,16	Kasvav	1,96
Avatud	1,7	Ligitõmbav	2,05	Sõbralik	1,7
Värviline	1,65	Sõbralik	2	Turvaline	1,64
Meeldiv	1,63	Avatud	1,95	Soe	1,56
Soe	1,52	Arenev	1,95	Arukas	1,39
Sõbralik	1,48	Värviline	1,9	Tõusev	1,33
Kasvav	1,41	Oma	1,7	Ümar	1,28
Ligitõmbav	1,41	Arukas	1,68	Ligitõmbav	1,19
Arukas	1,11	Meeldiv	1,55	Lopsakas	1,07
Lopsakas	1,04	Soe	1,5	Avatud	1,07
Turvaline	1,04	Mitmekesine	1,5	Mitmekesine	1,04
Ühtlane	1,04	Turvaline	1,25	Meeldiv	1
		Lopsakas	1,1		
		Ümar	1,05		
		Kiire	1		

(Past, 1999: 72)

Kui vaadata eelnevat tabelit, siis tavakooli õpilaste arvates on Tartu pigem oma (2,67), arenev (2,11), tõusev (1,85), avatud (1,7), värviline (1,65), meeldiv (1,63), soe (1,52) ja sõbralik (1,48).

Vene õpilaste tulemuste seas on märgitud enim ära omadussõnu nagu kasvav (2,26), puhas (2,2), tõusev (2,16), ligitõmbav (2,05), sõbralik (2), avatud (1,95), arenev (1,95), värviline (1,9), oma (1,7), meeldiv 1,55) ja soe (1,5).

Eliitkoolide õpilaste enim mainitud omadussõnadeks on oma (2,7), arenev (2), kasvav (1,96), sõbralik (1,7), turvaline (1,64), soe (1,56) ja tõusev (1,33).

2. Uuringumetoodika tutvustus

2.1 Imago uurimise meetodid

Imago uurimismeetodeid on kirjanduses välja pakutud erinevaid. Erinevate uurimismeetodite eesmärgiks on selgitada välja organisatsiooni maine, et tulemustest lähtuvalt korrigeerida, likvideerida teatud nüansid, loomaks ja säilitamaks suhteid sihtgruppidega nii, et need toetaksid organisatsiooni eesmärkide saavutamist. Vaatamata sellele, et imagot on raske defineerida, on seda küllaltki raske uurida.

Erinevate allikate põhjal on võimalik mainet uurida näiteks organisatsiooni üldise mulje ja tugevuskuvandi alusel, Harris-Fombrun "Reputation Quotient" meetodiga.

Meetod koosneb kuuest peamisest reputatsiooni mõõtmisevõimalusest, mis jagunevad omakorda 20 alateemaks.

Veel on võimalik uurida kvalitatiivsete meetodite abil nagu intervjuud, lõpetamata laused, lahtiste küsimustega küsimustikud, kontentanalüüsi ja projektiivtestide abil. Projektiivtestid on psühhoanalüütilise tagapõhjaga ja lähtuvad eeldusest, et inimesel on kalduvus teadvustamata motiive, tundeid ja hoiakuid projektiseerida välismaailma. (Past 2007).

Üheks levinumaks imagomõõtmistehnikaks on semantiline diferentsiaal, mille on välja töötanud Charles E. Osgood. Autori arvates mõõdab see märgi pragmaatilist tähendust.

Ta arvab, et igasugune märk toob inimeses reaktsiooni teatud assotsiatsioonile - sarnasusele, kujutluste-, mõistetevahelisele seosele. (Osgood et al. 1957)

„Semantiline diferentsiaal mõõdab märgi pragmaatilist tähendust, mida võib võrdsustada inimese sisereaktsiooniga märgile. Need sisereaktsioonid muutuvad ja varieeruvad erinevate inimeste puhul kindlaksmääratud, kõigile mõistetele ühese psühholoogilise järjepidevusega. Järjepidevusest kasvab mingi tunnus, millega seostuvad kõige erinevamad, mõisted. Mõiste tähenduse hindamine toimubki vastandlike omadussõnade vahelisel skaalal, mis on jagatud võrdseteks intervallideks. Keskpunkt väljendab

indiferentsust. Mida tugevamini mõiste skaala otspunktil asuva omadussõnaga seostub, seda kaugemale indiferentsuse punktist küsitletav mõiste asetab.“

(Osgood Suci and Tannebaum; Kirikmäe 2006:21 kaudu)

Semantilise diferentsiaali puhul on skaaladel omadussõnu, mis on sarnased. Seetõttu võib kasutada faktoranalüüsi. Semantilise diferentsiaali skaalade jaotamisel faktoritesse on Osgood väitnud, et faktorid tuleks moodustada järgmiselt: (Osgood et al. 1957; Past, 1999)

- Hinnangu faktor (*evaluation*): oma-võõras, ümar-terav, soe-külm;
- Jõu- mõjuvuse faktor (*potency*): lopsakas-kidur, jõuline-jõuetu, värviline-hall, avatud-suletud.
- Aktiivsuse faktor (*activity*): kiire-aeglane, kasvav-kahanev;

Past vaidleb sellele vastu. Väites, et tulemus on moonutatud, kui kasutatakse juba eelnevalt kindlaksmääratud skaalade jaotumist faktoritesse. Iga andmebaasi puhul tuleb teostada faktoranalüüs uuesti.

Parima tulemuse saamiseks, tuleks Osgoodi meetodit uuringu jätkudes kasutada koos teiste meetoditega. Näiteks saab kasutada veel süvaintervjuusid, kontentanalüüsi või fookusgrupi intervjuude meetodikat, et uurida ja saada veelgi täpsemad tulemused, mis on seotud semantilise diferentsiaaliga.

2.2 Uurimismeetodi valik ja põhjendus

Kindlasti oleneb uurimismeetodi valikul uuringule seatud eesmärgist. Leidsin, et uurimistöös on kõige sobivam kasutada Osgoodi semantilise diferentsiaali meetodit, mille imagomeeter on kohandatud Aune Pasti poolt eesti keelde. Past põhjendab imagomeetri väljatöötamist sellega, et ükski teistest keeltest tõlgitud küsimustik ei mõõtnud kaasaegses eesti keeles objekti imagot efektiivselt. (Past 2007) Veel on kasutatud semantilise diferentsiaali tulemuste paremaks tõlgendamiseks küsimustiku ja hilisemaks taustanalüüsiks vajalike semistruktueeritud süvaintervjuusid.

Semantilise diferentsiaali eeliseks imago mõõtmisel on see, et tulemusi saab võrrelda. Kogu uuringu protsess on standardiseeritud ning mõõtmist on kerge verifitseerida.

Skaalad jaotuvad seitsmeks vahemikuks, kus otspunktid iseloomustavad vastavat omadust kõige enam ning keskpunkt vastab hinnangule „ei seda ega teist”. Ei ole ühest vastet, kas "jah" või "ei". Skaala tagab selle, et vastajatel on võimalik valida vastusevariantidest kõige sobivam ning seetõttu on tulemused adekvaatsemad. Tartu imago uurimiseks kasutati

16 skaalalist semantilise diferentsiaali küsitluslehte bipolaarsete omadussõnadega.

Teise uurimismeetodina valisin semistruktueeritud süvaintervjuu. Arvan, et see aitab täiendada semantilise diferentsiaali tulemusi ja suurendab uurimistulemuste valiidsust.

„Standardiseerimata (etteantud vastusevariantideta) intervjuu e- süvaintervjuu all mõistetakse uurijate seas üldjuhul avatud küsimustega, sundimatus õhkkonnas toimuvat vestlust uurija-respondendi vahel, kus uurija eesmärgiks on saada infot uuritava fenomeni kohta läbi sellega seotud subjektide tõlgenduse. Eeldatakse, et hästi teostatuna annab süvaintervjuu vahetumat teavet intervjuueeritava tunnete, teadmiste, kogemuste kohta kui näiteks ankeet, kus vastusevariandid on ette antud. Süvaintervjuu meetodit valides on uurija eesmärgiks suurendada küsimuste valiidsust, e. olla veendunud, et küsimus mõõdab seda nähtust, millest ta on huvitatud.” (Vihalemm 2008)

Mittestandardiseeritud intervjuude puhul on võimalik eristada kolme erinevat tüüpi:

- mitteformaalne vestlus-tüüpi intervjuu
- semistruktueeritud intervjuu
- struktueeritud, vabade vastustega intervjuu

Vihalemma (2008) arvates on võimalik jagada intervjuusid veel vastajatest lähtuvalt:

- ekspertintervjuudeks
- informandi-intervjuudeks

Bakalaureusetöös valisin semistruktueeritud süvaintervjuud. Semistruktueeritud tähendab seda, et küsitluskava on planeeritud teemade ja võtmeküsimuste kaupa, kuid küsimuste esitus ja sõnastus on vaba. Intervjuu eeliseks on see, et on piisavalt paindlik ja võimaldab analüüsida süstemaatiliselt, kuna võtmeküsimused või siis teemad on samad. Puuduseks on erinevate intervjuude üks-ühene võrreldavus, kuna teemaarendused võivad intervjuueeritavatega olla erinevad ning seega kõik respondendid ei ole n.ö võrdsetes tingimustes. (Vihalemm 2008)

2.3 Valimi kujunemine

Nagu sissejuhatuses kirjutatud, moodustub valim Tartu gümnaasiumis õppivatest abiturientidest. Veel analüüsisin taustinformatsioonina Tartu linnavalitsuses töötanud või töötavate juhtide süvaintervjuusid.

Arvan, et gümnaasiumi lõpuklassiõpilased on piisavalt hea analüüsivõimega, intelligentsed ja vaimselt „küpsed”. Lisaks on selles eas noored nii sotsiaalselt kui füüsiliselt aktiivsed, mis tähendab seda, et nad on igasugustele signaalidele ja informatsioonile vastuvõtlikud.

Abiturientide valim moodustus 68 õpilasest, kes vastasid küsimustikule. Nende hulgas oli 49 eestlast ja 19 mitte-eestlast. (Vt. Lisa 1) Vastuste saamiseks on kasutatud lumepalliefekti sarnast meetodikat. Algselt on kasutatud kaheksat Tartu koolis õppivat abiturienti, kes levitasid küsitlust enda tuttavatest abiturientide seas ning lõpuks kogusid andmed kokku ning tagastasid autorile.

Arvan, et selline meetod on adekvaatsem ja mitmetahulisem. Mitmekülgsem selle poolest, et selle abil kaasati erineva elukeskkonna, sotsiaalse- ja majandusliku taustaga õpilasi.

Süvaintervjuude raames on küsitletud nelja persooni, kes on töötanud või töötavad Tartu linnavalitsuses. Intervjuueeritavateks olid endine linnapea ja praegune Eesti Vabariigi kultuuriminister Laine Jänes, Tartu linnapea Urmas Kruuse, abilinnapea Jüri Sasi ning linnavalitsuse avalike suhete osakonna juhataja Indrek Mustimets.

Leian, et eelnimetatud persoonid on vastavalt oma ametile ja personaalsele kontaktile linnaga piisavalt pädevad, andmaks esindusisikule omaseid kommentaare. Kõik intervjuueeritavad

väitsid, et nad on oma elu jooksul olnud tihedas kontaktis Tartuga ning sellest tulenevalt järeldasin, et neil on kujunenud arusaam ja nägemus linnast.

Leian, et ametialaselt on linnapea Urmas Kruuse ja endine linnapea Laine Jänes olnud tihedas kontaktis linnavalitsuses toimuvaga ning organisatsiooni esindajatena mõjutavad linna kuvandit erinevates sihtgruppides.

Põhjus, miks valisin kolmandaks intervjueeritavaks abilinnapea Jüri Sasi on selles, et eelnevalt on ta olnud Tartu Miina Härma Gümnaasiumi direktor ning seetõttu on Sasil kogemus kooliõpilastega.

Neljandaks intervjueeritavaks valisin Indrek Mustimetsa, kes koordineerib igasuguse teabe levikut erinevate sihtgruppide vahel, mis toimub linnavalitsuse ja linnaelanike seas. Seetõttu eeldan, et avalike suhete juhatajal on teatud kontakt ühe sihtgrupiga – linna õpilastega, abiturientidega.

2.4 Hüpoteesid ja uurimisküsimused

Käesoleva töö eesmärgiks on välja selgitada Tartus õppivate abiturientide kuvand linnast. Pöoran tähelepanu mitte-eesti ja eesti abiturientide arvamusele ning selgitan välja nelja linnajuhi kuvandi nägemuse Tartust. Veel püüan jõuda järeldusele selles osas, mis on iseloomulik Tartule - mis meeldib või ei meeldi ja millisena hindavad vastajad linna kui elukeskkonda, mis on minu arvates ühed olulised omadused igasuguse visuaalse kuvandi tekitamisel.

Arvan, et linna kuvand on üldiselt positiivne, kuid pigem negatiivne mitte-eestlastest noorte seas. Eeldan, et linna kuvand peaks sarnanema esindusisikute ja abiturientide vahel, kuna organisatsioon ja sihtgrupid on kuvandi loomisel omavahelises seoses. Linna kõige iseloomulikuks objektiks on Tartu Ülikool, elukeskkonnana on Tartu väike ning arenemisvõimetu ja seetõttu ei näe noored piisavalt palju väljundeid.

Sellest tulenevalt on käesoleva bakalaureusetöö **uurimisküsimused**:

- Millisena näevad linna abituriendid?
- Millisena näevad linna mitte-eestlastest ja eestlastest abituriendid?
- Kuivõrd on muutunud linna kuvand 1999 aasta uurimistulemustega?
- Mis Tartu juures meeldib, mis ei meeldi?
- Millised objektid on imago perspektiivist lähtudes linna maine kujundamisel, hoidmisel olulised?
- Kuidas hinnatakse Tartut, kui elukeskkonda?

3. Tulemused

3.1 Formaliseeritud küsimustik

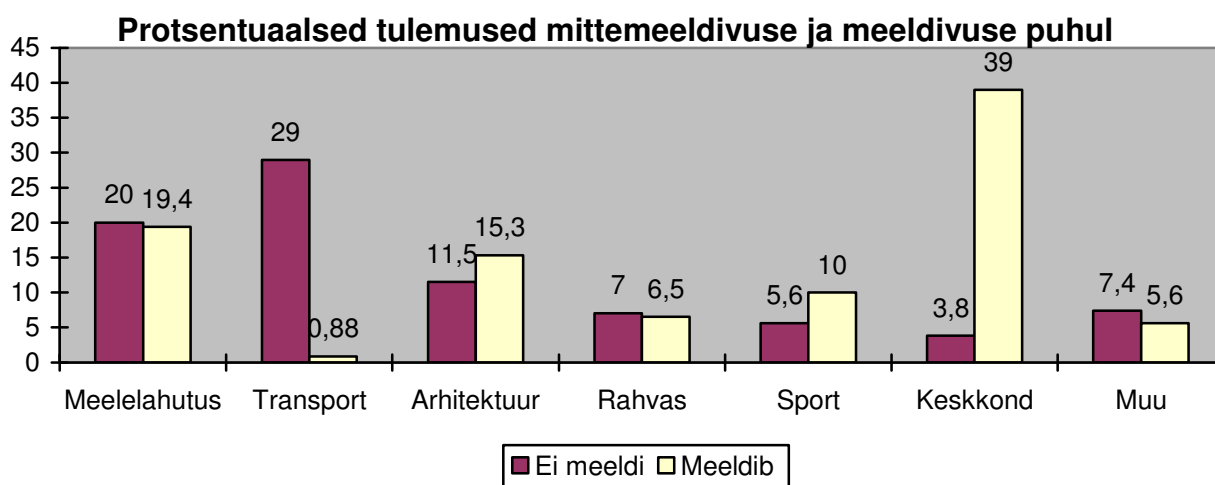
Palusin kirjutada viis asja, mis Tartu juures ei meeldi ning meeldib. Mõlema küsimuse maksimaalseks tulemuseks oleks pidanud olema 340 vastet. Mittemeeldivusküsimusele vastati 285 ning meeldivusküsimusele 327 korral. Kuna erinevaid arvamusi oleks hiljem analüüsida üksikult raske, jagasin tulemused kategooriatesse.

Olles analüüsinud üksikvastuseid, moodustasin seitse kategooriat – transport, meelelahutus, arhitektuur, rahvas, sport, ümbritsev keskkond ja muu. Näiteks kui vastaja arvates ei meeldi talle Tartu juures halb bussiteenindus, siis arvestasin selle transport rühma alla.

Tulemused on ümberarvutatud protsentidesse, lähtudes selle arvutamisel vastanute ja maksimaalse tulemuse suhtest. Ühesõnaga, ei ole võetud maksimaalseks tulemuseks 340, vaid vastavalt 285 ja 327.

Järgnev tabel annab selge ülevaade tulemustest ja iga valdkonda on kommenteeritud eraldi ning välja kirjutatud domineerivamad vastusevariandid.

Tabel 1.

Meelelahutuskategoorias jagunesid tulemused enam-vähem võrdselt. Antud kategoorias pälvis meeldivuse 20 % ja mittemeeldivuse 19% vastustest. Mittemeeldivuse puhul

domineerisid sellised vastusevariandid nagu – vähe kuulsaid üritusi, vähe seltsielu, liiga palju kasiinosid väikelinna kohta. Meeldivuse puhul aga mainiti, et linnas on palju toredaid ja erinevaid üritusi ning tugev teatrikultuur.

Transport on valdkond, mis ei meeldinud vastajatele Tartu juures kõige enam – 29% vastustest olid seotud selle teemaga. Meeldivustulemus oli väga madal – 1 %. Kõige enam arvati, et Tartus on halb ühistransport, kehv takso – ja bussiteenindus, kehvad sõiduteed, halb liikluskultuur. Leidus 3 vastust, kus arvati, et Tartul on kiire bussiliiklus.

Arhitektuuri vastused jagunesid vastavalt 12% ja 15%. Kõige kõrgema tulemuse sai meeldivusküsimus. Arvati, et linnal on ilus arhitektuur, rohkelt vana-aegseid hooneid. Kategooria alla liigitasin ka Tartu Ülikooli, Aedlinna ja Karlova linnaosa.

Vastustest selgus, et abiturientidele ei meeldi kõrgehitised, mis rikuvad ajaloolise hõnguga Tartu üldpilti. Linnaosadest annelinn ja spetsiifiliselt mainiti mitmel korral, et ei meeldi Tartu bussijaam. Samuti ei meeldinud osadele vastajatele vanad majad.

Rahva kategoorias jagunesid tulemused enam-vähem võrdselt. Mittemeeldivusküsimuse puhul oli tulemuseks 7% ning vastajatele ei meeldinud liiga erineva kultuuri ja mõttemaailmaga inimesed (hipid, boheemid, *skinheadid*), puberteediealised noored kaubamajas ning see, et linnas on liiga vähe rahvast. Meeldivusküsimuse tulemus oli 7 % ning enamus vastajatele meeldis see, et Tartus on vastupidiselt eelmisele väitele väga palju erinevaid inimesi ning mainiti mitmel korral ära see, et linnas õpib/külastab küllaltki palju välismaalasi.

Kategooria sport tulemuste puhul oli rohkem meeldivust (10%) kui mittemeeldivust (6%). Meeldivuses mainiti kõige rohkem Tartu Rocki korvpallimeeskonda ja häid sportimisvõimalusi ning spordisaavutusi. Mittemeeldivuse puhul aga seda, et on liiga vähe sportimisvõimalusi, halvad sporditingimused koolides ning üllatuslikult ka paaril korral Tartu Rocki korvpallimeeskonda.

Keskkonna kategooria pälvis kõige kõrgema tulemuse meeldivuse korral – 39%. Domineerivateks märksõnadeks oli eelnimetatud valdkonna puhul: mõnus õhkkond, rahulik, puhas ja korras, vana-aegne, suuruselt eluks kõige sobivam, mitmekülgse maastiku ja

keskkonnaga. Mittemeeldivustulemuseks oli 4% ja vastustest esines sõnu nagu räpasus ja hooldamatus.

Viimase rubriigi tulemused jagunesid vastavalt meeldivusele 6% ja mittemeeldivusele 7%. Vastustes esines positiivse tulemuse poolel rahulolu linnavalitsuse tegevusega ning see, et tegemist on ülikooli- ja kultuurilinnaga. Negatiivse tulemuse kohalt mainiti samamoodi linnavalitsuse tegevust ja eelkõige tarbekaupade kasinat tootevalikut.

Küsimusele „Kirjutage vähemalt kolm asja, mis on Teie arvates iseloomulik Tartule” vastati maksimaalsest tulemusest 174, kõikidel kordadel. Järgnevas tabelis on ära toodud 10 kõige enim pakutud vastusevarianti, koos protsentuaalsete väärtusega.

Tabel 2 Asjad, mis on iseloomulikud Tartule	
Nimetus	Tulemus (%)
Raekoja plats	33,0 %
Vanemuine	15,6 %
Emajõgi	12,8 %
Tartu Ülikool	11,6 %
Tarkus/Intelligentsus/Akadeemilisus/ Head mõtted	4,3 %
Toomemägi	2,1 %
Kaarsild	1,0 %
Pirogov	0,9 %
Tartu Kaubamaja	0,75 %
Tigutorn	0,55 %
Kokku:	82,6 %

Kõige populaarsem vastusevariant oli Tartu raekoja plats, mida pakkusid 33% vastanutest. Sellele järgnes teater Vanemuine, Emajõgi, Tartu Ülikool, tarkus / intelligentsus/ akadeemilisus / head mõtted, Toomemägi, Kaarsild, Pirogovi plats, Tartu Kaubamaja ja Tigutorn.

Küllaltki võrdselt tasemel olid teater Vanemuine (16 %), Emajõgi (13 %) ja Tartu Ülikool (12%) . Märkatavalt madalama tulemusega olid järgnevalt: tarkus / intelligentsus / akadeemilisus / head mõtted (4 %) , Toomemägi (2 %) ja Kaarsild (1%). Alla 1% jäid Pirogovi plats (0,9%), Tartu Kaubamaja (0,7%) ja Tigutorn (0,5%).

Kokku moodustas kümme populaarsemat objekti/asja 83%, võimalikust maksimaalsest tulemusest. Ülejäänud 17% jäid tabelist välja, kuna omasid väärtust vähem kui 0,5% .

Küsitluses palusin avaldada arvamust selle kohta, kas Tartus läheb elu paremaks või halvemaks ning spekuloida, millises linnas näevad vastajad ennast elamas tulevikus. Järgnevalt on mõlemate küsimuste tulemused kajastatud tabelis.

Tabel 3.

Kas Tartus läheb elu Teie arvates paremaks või halvemaks	Paremaks	Halvemaks	Ei oska öelda	Kokku
	38 vastajat 56 %	19 vastajat 28 %	11 vastajat 16 %	68 vastajat 100 %
Millises linnas näete ennast elamas tulevikus?	Tartus	Mujal linnas (kaasaarvatu välismaa)	Ei oska öelda	Kokku
	44 65 %	17 25 %	7 10 %	68 100%

Küsimusele „Kas Tartus läheb elu paremaks või halvemaks”, arvasid 56 % paremaks, 28 % halvemaks ja 16 % ei osanud arvamust avaldada.

Teisele küsimusele „Millises linnas näete ennast elamas tulevikus?“, vastasid 65 % Tartus, 25 % mujal linnas (kaasaarvatud välismaa) ja 10 % ei osanud öelda.

On üsna tõenäoline, need kes arvavad, et Tartus läheb eluolu paremaks, näevad ennast tulevikus linnas elamas. Vastajad, kes arvavad, et linnas muutub eluolu halvemaks ei näe Tartut potentsiaalse elukeskkonnana.

Küsimusele „Palun kirjeldage Teie arvates tüüpilist tartlast”, analüüsisin tulemusi rahvusliku kuuluvuse järgi. Eestlaste kirjelduses kasutati väga palju selliseid omadussõnu nagu rahulik, mõtlevaline, tark, korralik, mitte kärsitu, aeglane, *chill* (slängist tõlgituna lahe, rahulik, muhe), enesekeskne, edasipüüdlik, poliitiliselt valiv ja kokkuhoidev.

Mitte-eestlaste arvates olid iseloomustavateks sõnadeks tüüpilise tartlase puhul : uimane, ettearvamatu, kärsitu, enesekeskne ja suletud.

3.2 Semantiline diferentsiaal

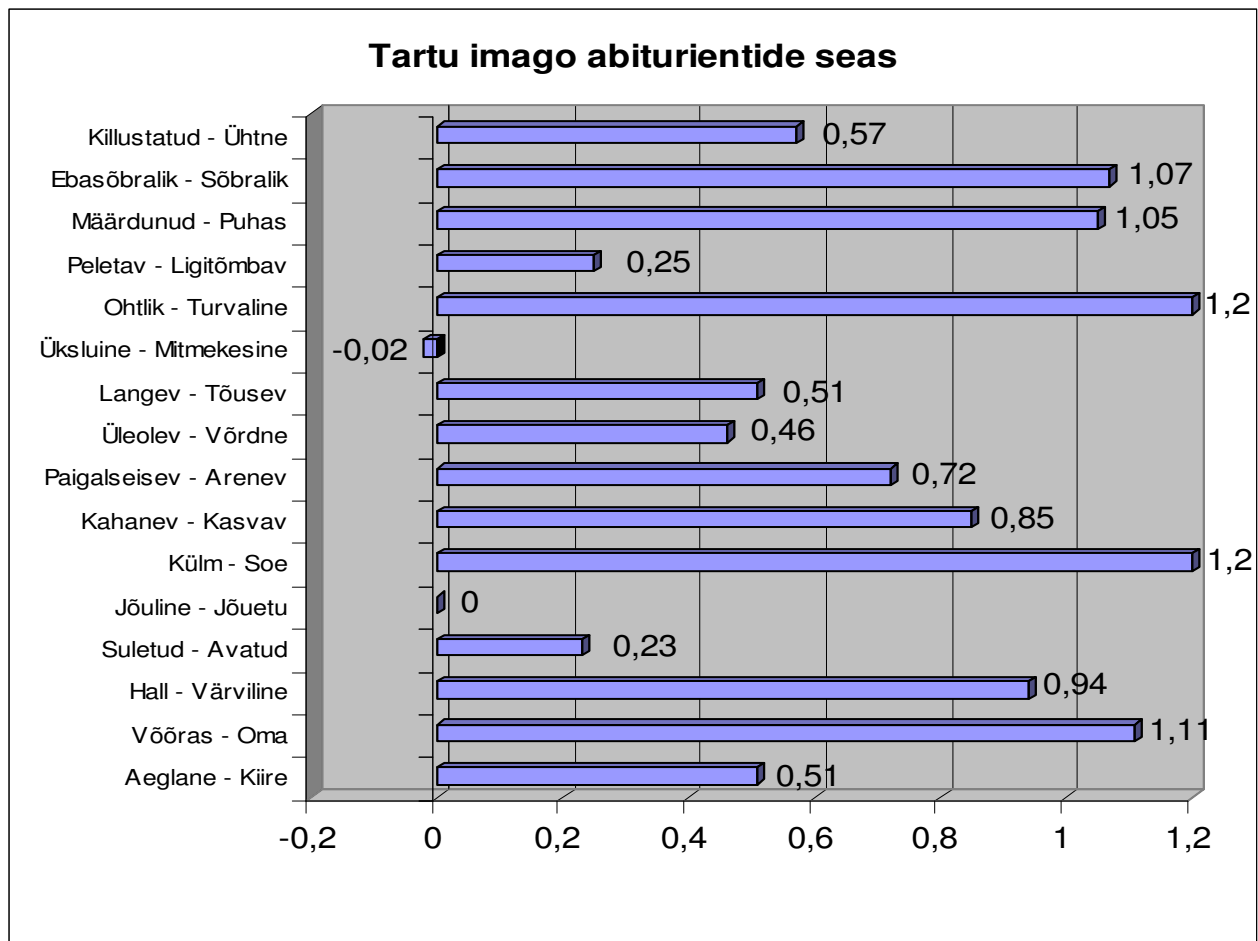
Kokku vastas 68 abiturienti, kõik täitsid semantilise diferentsiaali küsimustiku. Vastanutest 19 olid mitte-eestlased, 49 eestlased.

Tulemused on esitatud diagrammina, andmaks parema ülevaate ning vastustetabel on lisades. (Vt Lisa 2. Semantilise diferentsiaali tulemused)

Tulpdiagramm on koostatud horisontaalselt, kus kesktelg (vertikaalselt) väärtusega 0 on erinevuste neutraalne keskpunkt. Diagrammist vasakul ääres on omadussõnad, mis on proportsioonis horisontaalteljest tulenevate väärtustega. Väärtused on arvutatud eelnevalt keskmise erinevusest nullpunktist. Näiteks positiivse tulemuse korral on mõeldud parempoolset omadussõna, negatiivse tulemuse korral vasakpoolset omadussõna.

3.2.1 Semantilise diferentsiaali tulemused kõikide abiturientide seas

Diagramm 1.

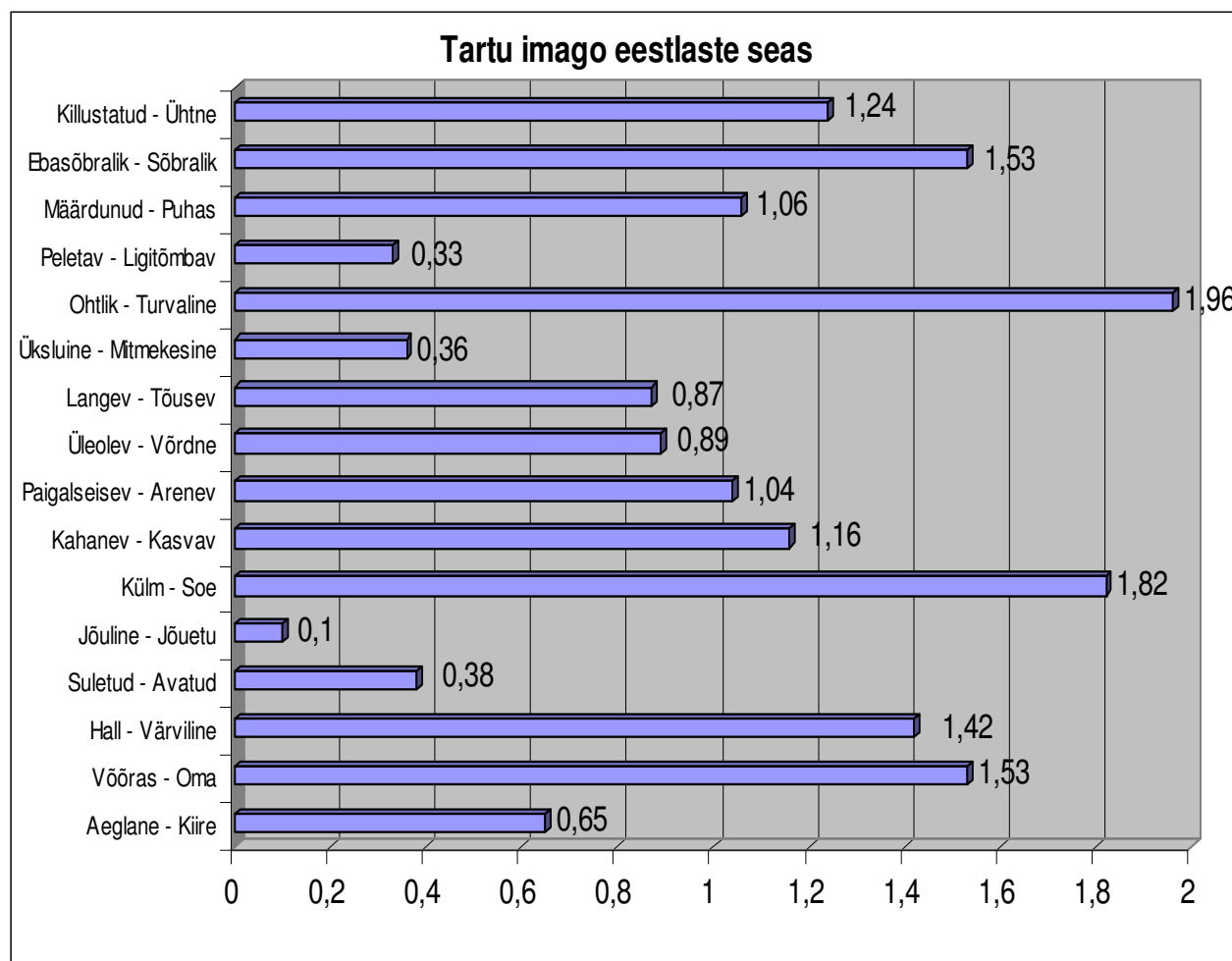
Kui vaadata diagrammi, siis peaaegu kõik tulemused on positiivsed. Abiturientid peavad Tartut kõige enam turvaliseks (1,2) ja soojaks (1,2). Tugevalt eristuvad keskmisest nullpunktist ka sellised omadussõnad nagu oma (1,11), sõbralik (1,07), puhas (1,05) ja värviline (0,94).

Vähem eristuvad keskmisest nullpunktist sellised omadussõnad nagu kasvav (0,85), arenev (0,72) ühtne (0,57), avatud (0,23), kiire (0,51), tõusev (0,51), võrdne (0,46) ja ligitõmbav (0,25).

Omadussõnade jõuline ja jõuetu väärtuseks keskmisest nullpunktist osutus 0. Ainsa negatiivse tulemuse sai omadussõna üksluine (-0,02).

3.2.2 Semantilise diferentsiaali tulemused eestlastest abiturientide seas

Diagramm 2.

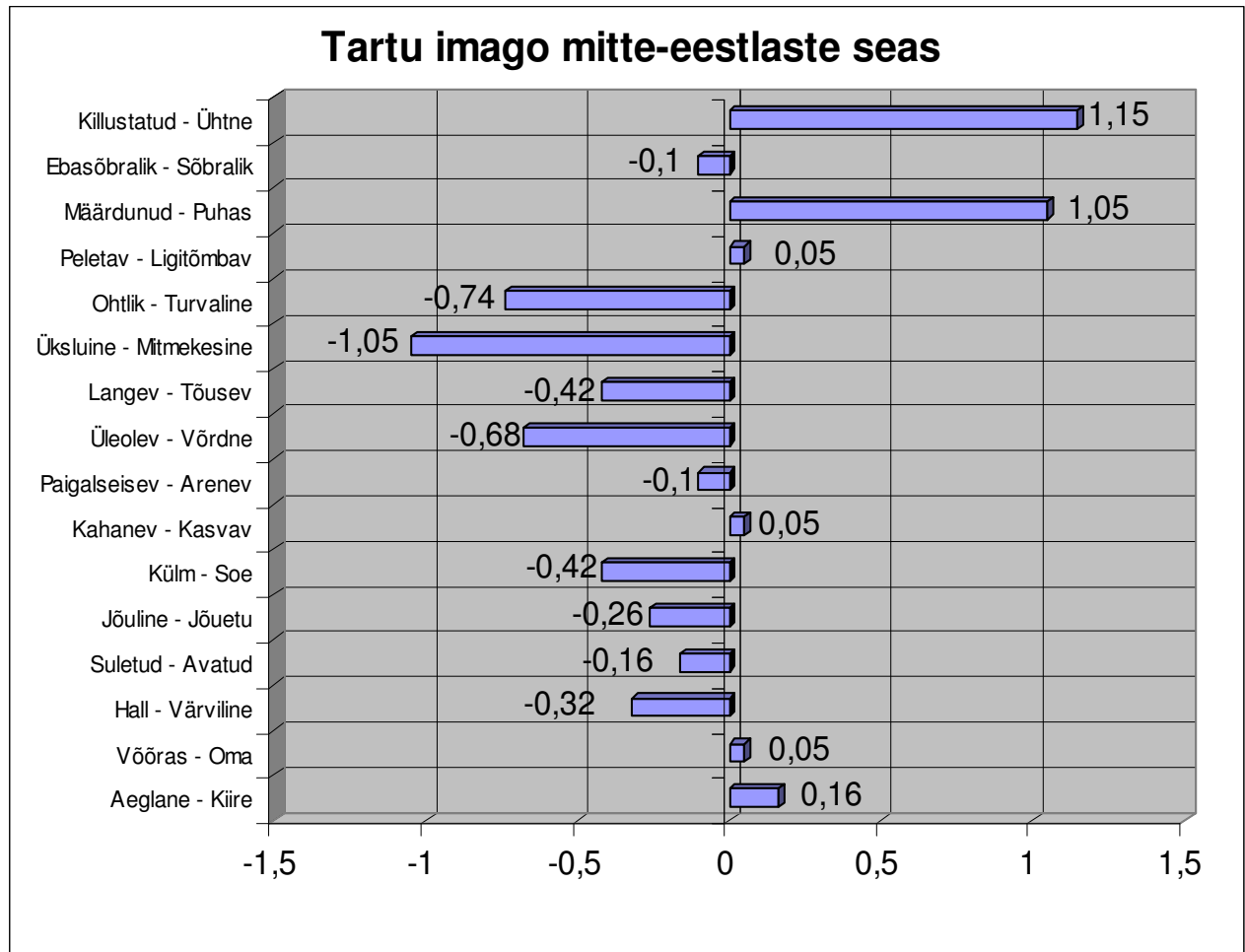

Tartu linna kuvand eestlaste seas on positiivne. Kõige tugevama tulemuse said sellised omadussõnad nagu turvaline (1,96), soe (1,82), oma (1,53), sõbralik (1,53), värviline (1,42), ühtne (1,24), kasvav (1,16), puhas (1,06) ja arenev(1,04)

Alla skaalaväärtuse 1 olid sellised omadussõnad nagu võrdne(0,89), tõusev (0,87), kiire(0,65). Vähem arvati, et Tartu on avatud(0,38), mitmekesine (0,36), ligitõmbav (0,33) ja jõuetu (0,1).

3.2.3 Semantilise diferentsiaali tulemused mitte-eestlastest abiturientide seas

Diagramm 3.

Kui eestlaste seas oli Tartu imago üdini positiivne, siis mitte-eestlaste seas enamasti negatiivne. Positiivsete tulemuste seast arvati, et Tartu on ühtne (1,15), puhas (1,05), kiire (0,16). Vähemal määral ligitõmbav, kasvav ja oma, mis erinesid keskpunktist 0,05 skaalalühiku võrra.

Mitte-eestlaste arvates on Tartu üksluine (1,05), ohtlik (0,74), üleolev (0,68), langev (0,42), külm (0,42) ja hall (0,32). Vähem arvati, et linn on veel jõuline (0,26), suletud (0,16), ebasõbralik (0,1) ja paigalseisev (0,1)

Tabel 4. Omaduste pingerida keskmiste erinevuste põhjal neutraalsest keskpunktist
mitte-eestlaste ja eestlaste omadussõnade kohta

Mitte-eestlane		Eestlane	
Ühtne	1,15	Turvaline	1,96
Üksluine	1,05	Soe	1,82
Puhas	1,05	Oma	1,53
Ohtlik	0,74	Sõbralik	1,53
Üleolev	0,68	Värviline	1,42
Külm	0,42	Ühtne	1,24
Langev	0,42	Kasvav	1,16
Hall	0,32	Puhas	1,06
Jõuline	0,26	Arenev	1,04
Suletud	0,16	Võrdne	0,89

Kui vaadelda eestlaste ja mitte-eestlaste tulemuste peamisi erinevusi, siis eestlased peavad Tartut eelkõige turvaliseks ning mitte-eestlased kõige enam ühtseks.

Veel arvavad mitte-eestlased, et linn on üksluine, puhas, ohtlik, üleolev, külm, langev, hall, jõuline ja suletud. Eestlaste arvates on Tartu eelkõige soe, oma, sõbralik, värviline, ühtne, kasvav, puhas, arenev ja võrdne.

Ilmselge on see, et kahe sihtgrupi võrdlemisel on valdavalt eestlaste kuvand positiivne ning mitte-eestlaste puhul negatiivne. Märkimisväärne, et mõlema sihtgrupi arvates on Tartu ühtne ja puhas. Omadussõnade erinevus neutraalsest keskpunktist on enam-vähem sarnane.

3.3 Süvaintervjuu

Süvaintervjuud viisin läbi 17 aprill – 28 aprill 2008, kokku nelja intervjueeritavaga. Tartu linnapea Urmas Kruuse; endise linnapea Laine Jänese; abilinnapea Jüri Sasi ja linnavalitsuse avalike suhete osakonna juhataja Indrek Mustimetsaga.

Intervjuude eemärgiks on välja selgitada respondendi kuvand linnast ning arutleda selle üle, milline see on esindusisikute arvates abiturientide seas.

Teoreetilises osas mainisin, et tugev seos on kuvandi loomisel organisatsiooni ja sihtgruppide vahel. Seetõttu on süvaintervjuude analüüsi eesmärgiks tekitada taustinformatsioon abiturientide linnakuvandi kohta.

Küsimuste tüüpidest on kasutatud kirjeldavaid- , fakti- , arvamuste, hoiakute, väärtuste, tõlgenduste keskseid küsimusi. Intervjuueerimise orienteeruv kava on ära toodud lisades (Vt. Lisa 3) ning see on semistruktueeritud. Kõik intervjuud on lindistatud ning transkriptsioon on lisatud lisade alla. (Vt. Lisa 4)

3.3.1 Koodid, analüüsi põhimõtted

- Kujutluspildid, objektid mis seonduvad Tartuga
- Positiivset ja negatiivset Tartus
- Linn elukeskkonnana
- Tartu kuvand esindusisikute arvates

3.3.2 Kujutluspildid, objektid, mis seonduvad Tartuga

Vastused jagunevad kahte dimensiooni – emotsionaalne ja objektipõhine. Järgnevalt on ära mainitud need objektid, sõnad mida saab käega nõ katsuda ning need, mis on eelkõige emotsionaalselt kirjeldatavad.

Tunnete kohalt mainiti, et linnaga seostub esimesena kodutunne, kompaktsus, tolerantsus, inimkesksus, innovaatus, nooruslikus, kultuurimeelsus, vabameelsus.

Indrek Mustimets: „Ma arvan, et see kodutunne ongi ilmselt , selline kaitsev kants kust kohta ennast peita ja ennast hästi tunda ja saab nagu mingite seltskondade ja organisatsioonidega korda saata. See linn pakub väga palju sellist tuge ja sõpruskonda ja arusaamist mingitele minu huvidele, tegemistele „

Reaalsetest objektidest mainiti, et esimese asjana seostub Tartuga näiteks Tartu Ülikool ja teater Vanemuine. Need objektid olid intervjuueeritavate seas kõige primaarsemad. Lisaks mainiti veel, et linnaga seondub Emajõgi, Kaarsild, Jaani kirik, Pirogovi plats, Tartu Turuhoone, Toomemägi.

Jüri Sasi: „Koheselt tuleb esiteks Emajõgi, Kaarsild. Kõige paremini jäävad inimesele meelde minu arvates need tudengiaja sümbolid. Tudengi ajal seotud paigad. Või jah, tudengi ajal seotud paigad. No siis muidugi üks ole ülikool, mm ka näiteks Tartu Turg. Turuhoone , see Matheuse projekteeritud turuhoone seondub Tartuga minu jaoks väga selgelt. Viimasel ajal on tekkinud näiteks ka Jaani kirik, eriti pärast seda kui see, kui see vaskplekk pandi sinna. Ja teater Vanemuine, see on selline esmane.”

3.3.3 Positiivset ja negatiivset Tartus

Indrek Mustimetsa arvates on positiivne Tartu puhul see, et igasugune infokorraldus on väga kiire ning operatiivne. „See on korralik ja üks parimaid Eestis kindlasti.” Veel on tema arvates linnas hea see, et ta leiab pidevalt tegevust. Kuna on väga palju igasuguseid erinevaid üritusi. „Praktiliselt iga päev on võimalik leida sellist kultuurilist tegevust.” Mustimets mainis veel, et positiivne on rohkete sportimisvõimaluste olemasolu ning hea linnasisene transpordiühendus.

Samas nentis ta, et liikluses ja transpordis on palju negatiivset. Puudub stabiilne rongi-, lennu- ning bussiühendus teiste linnadega. Mustimets viitas negatiivse poole pealt veel sotsiaalprobleemidele. „Kindlasti on mingil määral linnlaste mingisugune, väga paljudel on korteriprobleemid ja eluasemeprobleemid”

Laine Jänese arvates on üdini positiivne Tartu puhul see, et linnas on rahulik olla ning elada. Inimesed on väga tolerantid ning kõikjal valitseb akadeemiline õhkkond. Linn pakub palju, veetmaks vaba aega ning on kaunis ja oma.

Negatiivse asjana mainis Jänes, et puudusi on transpordis ning maailma logistikaskeemis jääb Tartu eemale Euroopast. Naljatledes mainis ta veel, et Tartus ei ole merd ja randa. „Mis ei meeldi. Mulle ei meeldi, et siin ei ole merd ja randa.”

Sarnaselt eelnevatele intervjuueeritavatele ütles linnapea Urmas Kruuse seda, et Tartu puhul meeldib sõbralikus ja kompaktsus. Erinevalt teistest, mainis ära veel selle, et Tartus on kaunis Raekoda ja palju ajaloolisi ehitisi. Positiivse asjana tõi Kruuse välja veel Tartu Ülikooli tiheda seose meditsiiniga. „Noh, nüüd on küsimus selles, kas Te lahutate ülikooli ja kõik ära. Mina mõtlen Tartu Ülikooli ja Kliinikumi kõiki tervikuna koos. Mina seda ise ära ei lahuta, see kujundabki minu jaoks selle komplekti. See on minu jaoks nagu tervik. „

Vastupidiselt Indrek Mustimetsale, pidas linnapea üheks puuduseks spordiradade vähesust. „Tartus on liiga vähe neid terviseradasid, kus inimesed saavad vabalt aega veeta ja liikuda ja valgustatud radasid . Seda ma üritan ka muuta eks.” Veel ei meeldinud transpordiga seonduv ning see, et osad linna piirkonnad on jäetud tähelepanuta. „Mulle ei meeldi, et hiinalinn on sellises seisus eksju. Noh, ta on meil käibest väljas põhimõtteliselt.”

Eriskummaline oli see, et Kruuse arvates on Tartu liiga suletud. „Mis mulle võib-olla ei meeldi. Noh, kui me ütleme noh. Ma olen seda ka kaudselt välja öelnud, ma pole seda otse välja öelnud, on nagu see, et mulle tundub, et teatud osas me ei ole väga avatud. Ütleme, et kuna me vastandame ennast üsna tihti ka Tallinnaga, mõnes mõttes. Ja oleme mõnes mõttes ka Lõuna-Eesti pealinn ja mõnes mõttes ka edasiviijad, siis mingis hetkes need võivad võib-olla dimensioneerida seda üle ja ei ole teatud asjadele nii vastuvõtlik.”

Jüri Sasi arvates on linn positiivne just selle tõttu, et see on ülikoolilinn ning kõik keerleb kõrgkooli ümber. Ta tõi hea küljena välja veel selle, et Tartus on omanäolised linnaosad ning nende vahel liikumine on mugav ja kiire. Kuigi Sasi oli väga optimistlikult meelestatud, siis ainsa negatiivse asjana tõi välja selle, et inimesed ei teadvusta endale, et enda järelt koristamisega tuleks hoolsam olla. „Aga mis ei meeldi, noh täna hommikul vaatasin aknast välja, eile oli väga ilus ilm, Pirogovi platsil oli noort rahvast täis. Täna hommikul oleks nagu sõda üle käinud. Me räägime „Teeme ära 2008”, korjame prügi kokku aga samal ajal noh, tekitame juurde. See mentaliteet ei ole kusagile kadunud.”

3.3.4 Linn elukeskkonnana

Urmas Kruuse sõnul on Tartu elukeskkonnana väga hea. „Aga miks ta on hea, et see Tartu vaim, millest räägitakse. See tegelikult tekibki sellest haridusekeskkonnast, sellest linna, linna väiksusest nii-öelda jah ja need head mõtte sinna juurde ongi see, et see keskkond on piisavalt inimlik. 40% tartlasi teevad oma igapäevatoimetusi praktiliselt jala. See annab selle mõõtme välja, et see kõik ongi nagu üdini positiivne ja ta on piisavalt hea logistilise, logistilise asukohaga. Kestnud on inimväärtused ja järjest rohkem tuleb seda kuvandit välja ka väljastpoolt välja.”

Positiivselt olid meelestatud ka Laine Jänes, Indrek Mustimets ning Jüri Sasi, kes arvasid, et linn on elukeskkonnana suurepärase. Jüri Sasi: „Minu arvates üks parimaid Eesti linnadest. Aga ega ma pole kusagil mujal elanud.”

Intervjueeritavate arvates ei ole Tartus probleeme rahvustega ning omavaheline suhtlemine on vaba ning rahulik. Kõik neli esindusisikut väitsid küsimuse peale, kas Tartus on probleeme rahvustega kindlalt ning selgelt ei.

Indrek Mustimets: „Eestlaste, venelaste konflikte ma arvan ei ole, et sellest kuuleks, et kui igapäevased probleemid või igakuised probleemid oleks. Aga, et mina ei tea, et oleks.”

Jüri Sasi : „ Ei”

Jänes : „Vot ei ole. Mina ütleks niimoodi, et ei ole. Võrreldes sellega, et kui ma elan nüüd seal Tallinnas ja vaatan mis seal toimub, siis ma ütlen, et siin on niivõrd tolerantne ja, ja minu meelest väga intelligentne mitte-eestlaste seltskond. Minu meelest ei teha siin sellest üldse numbrit.”

Kruuse : „Minu arvates ei ole.”

3.3.5 Tartu kuvand esindusisikute arvates

Kuvandi definitsioon

Küsimuse peale, defineerige enda sõnadega kuvandit, vastasid intervjuueeritavad väga erinevalt ning omanäoliselt. Näiteks Jüri Sasi seletas termini oma sõnadega lahti väga konkreetselt : „See, mis paistab teistele või millisena paistab mingi asi teistele.”

Indrek Mustimets seostas mõistet mäluga – milline pilt jääb mingist üritusest või kogemusest. Linnapea arvates on kuvand eelkõige kirjeldus millelegi ning Laine Jänese jaoks on termin seotud muljega.

Kuvandi loomine ja kujundamine ning roll abiturientide seas

Intervjuudest selgus, et kõik intervjuueeritavad on ühel meelel selles osas, et abiturientide roll linna kuvandi loomisel on väga suur. Peamise põhjusena mainiti seda, et õpilased on selles eas, kus toimub nende elus murdepunkt ning nad peavad langetama otsuse, kas minna edasi õppima või elama teise linna.

Jüri Sasi väitis, et abiturientid on olulised võtmefiguurid nooremate inimeste kuvandi loomisel linna suhtes. „Noh see, mida abiturientid mõtlevad ja kuidas nad seovad oma elu, edaspidise eluga Tartuga või kavatsevad siit ära minna. See annab selge signaali noorematele. See annab ka signaali teistele, kas tasub tulla Tartusse või mitte.”

Urmas Kruuse leidis, et elanike jaoks tuleks luua juba sünnist saati tunne, kuvand, et nad on linnas alati oodatud ja nad eelistaksid Tartut mingile muule linnale. Ta nentis veel, et abiturientid on teatud mõttes olulised ka linna maine loomisel teistes linnades ja riikides.

Näiteks, kui inimesele on linn võimaldanud maast-madalast väga hea hariduse ja elamistingimused, siis kui ta otsustab ühel hetkel mujale minna. Säilib temas see emotsioon ja teadmus, et Tartus on parem. Kindlasti levitavad ja jagavad seda tunnet ka teistele inimestele ning lõpuks võimendab see Tartu linna kuvandit veelgi.

Analoogselt tähtsustas ka Laine Jänes seda, et linn peaks looma vastava elukeskkonna, et õpilased räägiksid positiivselt meie linnast. Kui nad isegi peaks mujale elama minema, siis tekiks neil teatud aja jooksul tunne, et nad tahaksid siia tagasi tulla ja nad on tagasi oodatud.

Indrek Mustimets tõi puuduseks selle, et õpilased vajaksid suuremat tähelepanu ja informatsiooni kätte saamist. „Ma võin ka kinnitada, et see ei ole üks töö kus me ei tee päris suurt tõsist tööd. Me ei käi koolis rääkimas, me ei tee spetsiaalselt pressiteateid nende jaoks. Aga kindlasti kui teeme pressiteateid, avalike teateid siis mõtleme neid kirjutades ka nende peale.”

Kuna linna kuvand on mõjutatud suhtes seda juhtivast organisatsioonist, siis uurisin intervjuueritavate käest, et mida on nemad konkreetselt teinud või teevad, et linna imagoloogilist pilti muuta, säilitada või isegi hoida.

Avalike suhete osakonna juhataja Indrek Mustimetsa sõnul teevad nad selle nimel väga palju tööd ning lähtuvad eelkõige välja töötatud linnakommunikatsiooni strateegiast. Veel üritavad nad presenteerida linna visuaalseid objekte – logo erinevatel üritustel, linna tutvustavad trükised, *slogan*’i promotsioon, identiteedi kajastamine. Lisaks proovitakse linna mainet kujundada erinevate maineürituste raames: Hansapäevad, Tartu linnapäevad, spordiüritused ja nii edasi. Oma personaalse panuse puhul märkis ta ära järgneva : „ .. mida mina ise

konkreetselt teen on see, et Tartust kirjutamine, Tartu tutvustamine mingite artiklite näol, teatmikes, messidel, raamatutes ja loomulikult linnlaste seas teavitustöö tegemine trükiste või raadio abil siis.”

Laine Jänes ütles, et selle rolli täitmiseks lõi ta omal ajal avalike suhete osakonna ning seetõttu koondus igasugune mainetegevus ja –kujundamine konkreetse osakonna pädevusse. Samamoodi väitis Jüri Sasi, et sellega tegeleb spetsialiseerunud avalike suhete osakond. Jänes tõi oma personaalse panusena välja selle, et linnapeana olles tegi ta Raekoja platsi korda. „Kindlasti panustamine, investeringud sellesse, et läbi suurte kakluste see sama Raekoja plats ja Rüütli tänav. Meeletud kaklused olid siin poliitilises mõttes kui me otsustasime, et vaja see korda teha.”

Linnapea sõnul on Tartu kuvand väga positiivne ning muuta ei oleks seda üldse vaja. Personaalsest panusest ta midagi esile ei tõstatanud. Ta vastas üldistavalt, et : „Kuvand on see, et Tartus on piisavalt hea täna. Seda ei peaks muutma, seda on võimalus ainult täiendada ja kinnistada.”

Kuvand Tartu elanikust

Esindusisikute arvates on tartlane enamasti rahulik, kaalutletud, vabameelne, inimlik, pühendunud, hooliv ja hoolas, vastutustundlik, haritud, piisavalt irooniline ja nõudlik, ontlik, mõõdukas ja kultuurilembene.

Endise linnapea ja praeguse kultuuriministri Laine Jänese arvates ei ole tartlasest ühest ja erinevat kuvandit tekkinud. „Tegelikult peab ikkagi rääkima mitmest erinevast tüübist. Üks tüüp on kindlasti üliõpilane. Kõik see missugune ta on. Üliõpilasi on ka A – O’ni. Mõned on ülikonna ja lipsuga ja teised on kampsuniga.”

4. Järeldused ja diskussioon

Arvan, et valitud uurimismeetodid õigustasid ennast ning sain vajalikud uurimistulemused, vastamaks hüpoteesile ning püstitatud teadusliku uurimistööküsimustele. Järgnevalt on analüüsitud tulemusi uurimisküsimustest lähtuvalt.

4.1 Millisena näevad linna abiturientid?

Abiturientide linna kuvandi määramisel kasutasin semantilise diferentsiaali tulemusi. Linnajuhtide kuvandi välja selgitamisel semistruktureeritud intervjuud. Eraldi võtsin fookuse alla mitte-eestlastest ja eestlastest abiturientide linna kuvandi nägemuse. Veel tekitasin paralleeli linnajuhtide ja õpilaste arvamuste vahel.

Abiturientide arvates on Tartu linna kuvand positiivne ning see väljendub semantilise diferentsiaali tulemustes. Nimel peavad õpilased linna kõige enam turvaliseks (1,2) ja soojaks (1,2). Tugevalt eristuvad keskmisest nullpunktist ka sellised omadussõnad nagu oma (1,11), sõbralik (1,07), puhas (1,05) ja värviline (0,94). Vähem eristuvad keskmisest nullpunktist sellised omadussõnad nagu kasvav (0,85), arenev (0,72) ühtne (0,57), avatud (0,23), kiire (0,51), tõusev (0,51), võrdne (0,46) ja ligitõmbav (0,25). Omadussõnade jõuline ja jõuetu väärtuseks keskmisest nullpunktist osutus 0. Ainsa negatiivse tulemuse sai omadussõna üksluine (0,02).

Huvitavam oli analüüsida mitte-eestlastest ja eestlastest abiturientide tulemusi, mis olid küllaltki erinevad. Suurema erinevusega olid sõnapaarid ebasõbralik-sõbralik, ohtlik-turvaline, üksluine-mitmekesine, langev-tõusev, üleolev-võrdne, külm-soe ja hall-värviline.

Mitte-eestlaste arvates on Tartu pigem ebasõbralik (0,1), ohtlik (0,74), üksluine (1,05) langev (0,42), üleolev (0,68), külm (0,42), hall (0,32) ja vastandlikult tartlaste arvates sõbralik (1,53), turvaline (1,96), mitmekesine (0,36), tõusev (0,87), võrdne (0,89), soe 1,82) ning värviline (1,42).

Arvan, et üheks peamiseks põhjuseks, miks eestlaste ja mitte-eestlaste tulemused erinevad teineteisest märgatavalt on Eesti ühiskonna integratsiooniprobleemid. Võib oletada, et Tallinna Pronksõduri sündmused on mõjutanud ja süvendanud kogu Eesti integratsioonipoliitikat ja see kajastub alateadlikult küsitluse tulemustes. Kuid see on pelgalt spekulatsioon ning selle kinnituseks tuleks teha täiendavat uurimistööd, spetsiifilisemate küsimustega.

Intervjuusid transkribeerides ja analüüsides täheldasin, et eksperdid ei leia, et Tartus oleks integratsiooniprobleeme. Uuringust aga selgub, et mitte-eestlased tunnetavad teatud määral ohtu ning tuleb nentida, et intervjuueeritavad siinkohal eksivad.

4.2 Kuivõrd on muutunud linna kuvand 1999 aasta uurimistulemustega?

Kuna Aune Pastil ei ole magistritöös konkreetseid andmeid ja tehtud üldiseid järeldusi kokkuvõtlikul kujul kõikide abiturientide linna kuvandist. On alljärgnevalt võrreldud erinevusi mitte-eestlaste ja eestlaste kuvandi nägemusest linnast 1999 ning 2008 aastal.

Tartu linna kuvand eestlaste silmis on positiivne. Kõige tugevama tulemuse said sellised omadussõnad nagu turvaline (1,96), soe (1,82), oma (1,53), sõbralik (1,53), värviline (1,42), ühtne (1,24), kasvav (1,16), puhas (1,06) ja arenev(1,04)

Tutvudes 1999 aasta uurimistööga, on Aune Past klassifitseerinud abiturientide semantilise diferentsiaali tulemuste põhjal tavakooli ja eliitkooli järgi. Uuringust selgub, et tavakooli õpilaste arvates on Tartu oma (2,67), arenev (2,11), tõusev (1,85), avatud (1,7), värviline (1,65), meeldiv (1,63), soe (1,52), sõbralik (1,48), kasvav (1,41), ligitõmbav (1,41), turvaline (1,04) ja ühtne (1,04). Eliitkooli õpilaste arvates on linn oma (2,7), arenev (2), kasvav (1,96), sõbralik (1,7), turvaline (1,64), soe (1,56), ligitõmbav (1,19), avatud (1,07) ja mitmekesine (1,04)

Võrreldes kahte erinevat aastat, siis võib teha järelduse, et eestlastest abiturientide kuvand linnast on endiselt positiivne ning aastate jooksul ei ole see muutunud. Märkimisväärne on

võib-olla see, et linna peetakse rohkem turvalisemaks ja vähemal määral omaks ning arenevaks.

2008 aasta tulemuste põhjal on mitte-eestlaste arvates Tartu ühtne (1,15), puhas (1,05), üksluine (1,05), ohtlik (0,74), üleolev (0,68), langev (0,42), külm (0,42) ja hall (0,32).

1999 aasta tulemusi vaadates, siis mitte-eestlaste arvates on Tartu eelkõige kasvav (2,26), puhas (2,2), tõusev (2,16), ligitõmbav (2,05), sõbralik (2), avatud (1,95), arenev (1,95), värviline (1,9), oma (1,7), soe (1,5) ja turvaline (1,25).

Võib teha järelduse, et 2008 aasta tulemuste põhjal on mitte-eestlaste linnapilt, võrreldes 1999 aasta tulemustega, kardinaalselt erinev. Kui autori uurimistulemustest võib välja lugeda eelkõige negatiivseid omadussõnu ja hoiakuid siis Aune Pasti magistritöö uurimistulemused on valdavalt positiivsed.

Ainuke omadussõna loetelust on oma positiivse väärtuse säilitanud sõna „puhas“, mis omab vastavalt tulemust 1,05 ja 2,2. Kuid sellegi sõna puhul võib märgata suurt skaalaerinevust keskmisest nullpunktist. Kokkuvõtvalt saab teha järelduse, et mitte-eestlaste kuvand Tartu linnast on aastatega muutunud halvemaks. Eestlastest abiturientide imagoloogiline pilt on endiselt positiivne, kuid pakutud omadussõnad/prioriteedid on aastatega muutunud.

4.3 Mis Tartu juures meeldib, mis ei meeldi? Millised objektid on imago perspektiivist lähtudes linna maine kujundamisel hoidmisel olulised?

Selle uurimisküsimuse vastuse otsimisel leidsin, et kõige parem on kasutada andmeid, mida sain formaliseeritud küsimustikust. Vaadates tabelit 1, siis abiturientidele meeldib kõige enam keskkonnakategooria, seejärel meelelahutus ja arhitektuur. Mittemeeldivuselt domineeris ülekaalukalt transport, millele järgnes meelelahutus.

Tundub, et õpilastele meeldib Tartu juures rahulik eluviis, puhtus, korrektsus, mõnus õhkkond, ja rohelisus. Eelnimetatud sõnad olid keskkonnakategooria moodustumisel ühed mainitumad.

Samuti kajastub see semantilise diferentsiaali diagrammis 1 „Tartu imago abiturientide seas“, kus õpilaste arvates on linn puhas (1,05), värviline (0,94), sõbralik (1,07), turvaline (1,2) ja näiteks soe (1,2). Mis on samuti iseloomulik ja sobilik keskkonnakategooriasse.

Ilmselt ei meeldi õpilastele transpordiga seonduv. Kus kõige enam arvati, et Tartus on halb ühistransport, kehv takso- ja bussiteenindus, kehvad sõiduteed ja näiteks halb liikluskultuur. Seda tulemust võib mõjutada aktuaalne Tartu transpordiprobleem, mis seostub bussiliiklusega. Kindlasti on tähtis roll personaalsel kogemusel. Liikluskultuuriga ei ole probleeme mitte ainult Tartus, vaid kogu Eestis ning selle parandamiseks on algatatud erinevaid kampaaniaid, et muuta juhte distsiplineeritumaks.

Tartuga seostati kõige rohkem Reakoja platsi, teater Vanemuine, Emajõe ja Tartu Ülikooli. Arvan, et see on tingitud sellest, et linna on presenteeritud meedias, avalikkuses just nende elementide, objektide läbi.

Analoogselt abiturientidele vastasid sarnaselt ka eksperdid ning siit võib teha järelduse, et visioon Tartust on sarnane ning linnavalitsuse juhid näevad ja tunnistavad analoogseid positiivseid ja negatiivseid assotsiatsioone.

4.4 Milline on Tartu, kui elukeskkond? Millise kuvandi / sildistuse on saanud Tartu elanik?

Elukeskkonna uurimisküsimuse vastuse leidmisel oli abiks nii semantiline diferentsiaal kui ka formaliseeritud küsimustik.

Vaadates diagramm 1. „Tartu imago abiturientide seas“ siis selgub, et eelnimetatud uurimisküsimusega seotud omadussõnad on positiivsed. Elukeskkonna aspektist lähtudes ja võttes arvesse semantilise diferentsiaali omadussõnu, mille keskmise erinevus null punktist on

rohkem kui 0,5 skaalaühikut, on Tartu sõbralik (1,07) , puhas (1,05), turvaline (1,2), arenev (0,72), kasvav (0,72), soe (1,2), värviline (0,94), oma (1,11) ja kiire (0,51) linn.

Analüüsides formaliseeritud küsimustikku, siis üle poolte vastajatest arvavad, et Tartus läheb elu paremaks. 30% vastanutest arvavad, et halvemaks ning 17% ei oma sellel teemal seisukohta. Vaadates tulemusi, on ilmselge ülekaal vastustel, et Tartus muutub elu paremaks.

Linnajuhtide arvates on Tartu elukeskkonnana väga hea ning elamisväärne. Intervjueeritavad nentisid, et Tartus on enamasti kõik eluks vajalik olemas. Abiturientidest lähtudes, siis tõdesid nad, et edasiõppimisvõimalused on linnas suurepärased. Pärast kõrgkooli lõpetamist ei suuda aga linn pakkuda kõikidele tööd ning seetõttu lahkutakse Tartust lihtsamini.

Küsimusele „Millises linnas näete ennast tulevikus?“, vastas 64% Tartus, 26% mujal linnas ja 10 % ei osanud öelda. Kahe eelneva küsimuse vastustest võib teha järelduse, et Tartu on elukeskkonnana sobilik koht, kuna üle poolte vastajatest arvavad, et elu Tartus läheb paremaks ning nad näevad ennast ka tulevikus linnas elavat.

Lisasin küsimustikku küsimuse, kus palusin kirjeldada vastaja arvates tüüpilist tartlast. Eestlaste kirjelduses kasutati väga palju selliseid omadussõnu nagu rahulik, mõtleb, tark, korralik, mitte kärsitu, aeglane, *chill* (slängist tõlgituna lahe, rahulik, muhe), enesekeskne, edasipüüdlik, poliitiliselt valiv ja kokkuhoidev. Mitte-eestlaste arvates olid iseloomustavateks sõnadeks tüüpilise tartlase puhul uimane, ettearvatamatu, kärsitu, enesekeskne ja suletud. Juhtide arvamus oli võrreldav eestlastest abiturientidega. Sellest tulenevalt võib teha järelduse, et tüüpilist tartlast seostatakse linna kuvandiga, kus eelnimetatud omadussõnad on sarnased semantilise diferentsiaali tulemustega.

5. Kokkuvõte

Tartu kuvand abiturientide seas

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada, milline on Tartu kuvand abiturientide seas. Selle saavutamiseks on kasutatud erinevaid meetodeid. Üheks läbivaks on Charles E. Osgoodi semantiline diferentsiaal. Veel on kasutatud semantilise diferentsiaali tulemuste paremaks tõlgendamiseks küsimustiku ja hilisemaks taustanalüüsiks vajalike semistruktueeritud süvaintervjuusid.

Abiturientide valim moodustus 68 õpilasest. Vastajatest 49 olid eestlased ja 19 mitte-eestlased. Vastuste saamiseks on kasutatud lumepalliefekti sarnast meetodikat, kus algselt on kasutatud kaheksat Tartu koolis õppivat abiturienti, kes levitasid küsitlust enda tuttavatest abiturientide seas ning lõpuks kogusid andmed kokku ja tagastasid autorile.

Uuringust selgub, et üldiselt on Tartu linna kuvand abiturientide seas positiivne. Suuremaid erinevusi saab täheldada mitte-eestlaste ja eestlaste imagonägemuse puhul.

Abituriendid peavad Tartut kõige enam turvaliseks, soojaks, omaks, sõbralikuks, puhtaks ja värviliseks. Kõige enam seostavad abituriendid Tartut Raekoja platsi, teater Vanemuine, Emajõe ja Tartu Ülikooliga. Üle poolte vastanutest arvab, et Tartu elu läheb paremaks ja nad näevad linna elamisväärse keskkonnana.

Võrreldes 1999 aasta uurimistulemusi, täheldasin seda, et mitte-eestlaste kuvand Tartu linnast on aastatega muutunud halvemaks. Eestlastest abiturientide imagoloogiline pilt on endiselt positiivne.

Leidsin kinnitust oma hüpoteesile. Arvasin, et linna kuvand on üldiselt positiivne, kuid pigem negatiivne mitte-eestlaste seas. Tulemustest lähtudes, siis tõepoolest üldine kuvand mitte-eestlaste seas on negatiivsem, võrreldes eestlastest abiturientidega.

Arvasin veel, et linna üheks olulisemaks tunnusobjektiks on Tartu Ülikool ja elukeskkonnana on Tartu väike ning arenemisvõimetu ning seetõttu ei näe noored piisavalt palju väljundeid.

Selgus, et Tartule kõige iseloomulikumaks objektiks on Tartu Raekojaplats ja elukeskkonnana nähakse linna sobiva ja arenemisvõimelisena.

Eeldasin, et organisatsiooni ja sihtgruppide kuvand on üksteise kujundamisega tugevalt seotud. Leidsin sellele kinnitust, kuna enamasti varieerusid esindusisikute arvamused abiturientide omadega ning sellest tulenevalt võib teha järelduse, et linna kuvandi määramisel on oluline roll linnavalitsuse tegemistel.

6. Summary

The Image of Tartu Among School Leavers

The aim of the current thesis is to find out what the image of Tartu is among school leavers. In order to achieve that several methods have been employed. One of the main methods is Charles E. Osgood`s semantic differential. A questionnaire was used to interpret the results of the semantic differential and semi-structured thorough interviews were conducted for a background analysis.

The sample of school leavers consisted of 68 students. 49 of the students who answered were Estonians and 19 were non-Estonians. The answers were obtained using a method similar to the snowball effect. Initially, 8 students from a school in Tartu were interviewed who spread the questionnaire among their acquaintances, they gathered the questionnaires and returned to the author.

The reasearch reveals that the image of Tartu is predominantly positive among school leavers. Differences can be seen between Estonians` and non-Estonians` images of Tartu.

School leavers view Tartu as the safest, warmest, friendliest, cleanest and most colourful town. School leavers associate Tartu most with the Town Hall Square, theatre Vanemuine, River Emajõgi and Tartu University. More than 50 per cent of the students believe that life in Tartu will improve and they deem it a worthy environment for living.

The results were compared with the results of 1999 and it became evident that the non-Estonians` image of Tartu has become more negative. The Estonian school leavers` image has remained positive.

My hypothesis was confirmed. I assumed that the image of the town is mostly positive, but negative among non-Estonians. The results show that the general image of Tartu is more negative compared to school leavers who are Estonian.

In addition, I presumed that Tartu University is one of the most important characteristic objects of Tartu and the town as a living environment is small and, as a result, young people lack opportunities. I discovered that Tartu Town Hall Square is Tartu`s most characteristic object and Tartu is viewed as a suitable living environment and as capable of development.

One of the assumptions was that organisation`s and target groups` images are strongly linked. The idea was confirmed as the opinions of town representatives and students were similar. It could be concluded that the activities of the town government are important in determining the town image.

Kasutatud kirjandus

Past A. Otsese ülemuse mõju tööga rahulolule ja firma sisemisele imagole. (2004)

http://www.sotsioloogia.ee/vana/esso3/4/aune_past.htm. Vaadatud jaanuar 2008

Beach, L.R. (1990). Image theory: Decision making in personal and organizational contexts. New York: Wiley

Ronald D. Smith. Reputation and Image.

<http://faculty.buffalostate.edu/smithrd/PR/reputation.htm>. Vaadatud jaanuar 2008

Past, A. (1999b). Eesti linnade imago linnaelanike seas. Magistritöö. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, Tartu Ülikool, Tartu.

Past A. (2007). Mainekujundus ettevõtluses ja poliitikas. Tartu: Äripäeva Kirjastus

Fombrun, Charles J. (1996). Reputation : realizing value from the corporate image. Boston: Harvard Business School Press

Tartu Linnavalitsus (2004). Tartu 2003 lühiülevaade.

Tartu Linnavalitsuse avalike suhete osakonna teabteenistus (2007). Tartu arvudes 2007,

Tartu. <http://et.wikipedia.org/wiki/Tartu>. Vaadatud detsember 2007

Osgood, C. E. & Suci, G.J. & Tannenbaum, P.H. (1957) The measurement of meaning. Urbana: University of Illinois Press

Kirikmäe, Maarika (2006) Pilootuuring Ida-Virumaa imago maakonna eesti ja vene kooliõpetajate seas. Bakalaureuse töö

Past, A (1996). Eesti linnade imago analüüs. Magistritöö

Aune Past, Otsese ülemuse mõju tööga rahulolule ja firma sisemisteele imagole, ESAKi V Konverents,

<http://www.google.ee/search?q=Aune+Past+Ettekanne+ESAKi+V+konverentsil&ie=utf-8&oe=utf-8&aq=t&rls=org.mozilla:en-US:official&client=firefox-a>, Vaadatud 20 jaanuar 2008. Ettekanne ESAKi V konverentsil

Fombrun, Charles, J. (1996). Reputation: Realizing Value from the Corporate Image. Harvard Business School Press

Gleitman, H. (1987). Basic Psychology, 2nd ed. New York: W.W. Norton

Anderson, J.R. (1985). Cognitive Psychology and its Implications, 2nd edition. San Fransisco: W.H. Freeman

Bromley, D. B. (1993). Reputation, Image and Impression Management. Chichester: John Wiley & Sons Ltd.

Katrin Rahu, Raina Lillepõld, Margit Keller ... [jt.]2005, Suhtekorraldus [Võrguteavik]
Tallinn: Äripäeva kirjastus

Vihalemm, T. (2008). Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid. Loengukonspekt.
http://www.jrnl.ut.ee/MKUM/2008_kevadsemester_Standardiseerimata_Intervjuu/Kursuse_materjal_iseseisvaks_lugemiseks/Intervjuu_tutvustus.pdf. Vaadatud 2. mai 2008

Lisad

Lisa 1. Küsimustik

Tartu linna kuvand abiturientide seas

Teie vanus: ☐ 16 ☐ 17 ☐ 18 ☐ 19 ☐ 20 ☐ 21 ☐ 22

Teie sugu: ☐ Mees ☐ Naine ☐ Muu

Teie rahvus: ☐ Eestlane ☐ Mitte-eestlane

Teie sünnikoht: ☐ Tartu ☐ Tartumaa ☐ Muu

Kas Te elate Tartus?: ☐ Jah ☐ Ei

Kaua Te olete elanud Tartus? (Kirjutage umbkaudne aeg järgmisele reale)

.....

Kirjutage viis asja, mis Teile Tartu juures ei meeldi

- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

Kirjutage viis asja, mis Teile Tartu juures meeldib

- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

Kirjutage vähemalt kolm asja, mis on Teie arvates iseloomulik Tartule

- ☐

- ☐.....
- ☐.....

Kas Tartus läheb Teie arvates elu paremaks või halvemaks?

- ☐ Paremaks ☐ Halvemaks ☐ Ei oska öelda

Millises linnas näete ennast elamas tulevikus?

- ☐ Tartus
☐ Muja linnas (kaasaarvatud välismaa)
☐ Ei oska öelda

Kas Tartus on Teie arvates piisavalt palju võimalusi, et saaks areneda ükskõik millisel karjääriredelil?

- ☐ Jah, on küll ☐ Ei ole ☐ Ei oska öelda ☐ Kõik oleneb ikkagi töökohast

Kas kavatsete jätkata oma õpinguid Tartus?

- ☐ Jah ☐ Ei ☐ Ei kavatsegi kohe/üldse edasi õppida

Palun kirjeldage Teie arvates tüüpilist tartlast:

.....

.....

.....

.....

.....

Märkige palun tabeli igal real ristiga see vastusevariant, mis sobib Teie arvates kõige paremini, kirjeldamaks Tartu linna. Kolm vasakpoolset tulp on omased vasakpoolsetele sõnadele, kolm parempoolset tulp on omased parempoolsetele sõnadele. Küsimusele vastates võite näiteks mõelda "Tartu on minu jaoks kõige rohkem..." ning igale reale võib märkida ainult ühe risti.

	Väga hästi	Keskmiselt	Vähesel määral	Ei seda ega teist	Vähesel määral	Keskmiselt	Väga hästi	
Kiire								Aeglane
Oma								Võõras
Värviline								Hall
Avatud								Suletud
Jõuetu								Jõuline
Soe								Külm
Kahanev								Kasvav
Arenev								Paigalseisev
Üleolev								Võrdne
Tõusev								Langev
Üksluine								Mitmekesine
Turvaline								Ohtlik
Peletav								Ligitõmbav
Puhas								Määrdunud
Ebasõbralik								Sõbralik
Killustatud								Ühtne

Tänan Teid vastuste eest.

Lisa 2. Semantilise diferentsiaali tulemused

Kõik abiturientid:

	Väga hästi	Keskmiselt	Vähesel määral	Ei seda ega teist	Vähesel määral	Keskmiselt	Väga hästi		Erinevus	Kokku	
Kiire	1	16	23	11	11	6	0	Aeglane	4,514706	0,514706	68
Oma	11	21	16	10	5	5	0	Võõras	5,117647	1,117647	68
Värviline	8	17	19	11	13	0	0	Hall	4,941176	0,941176	68
Avatud	2	14	20	10	10	8	4	Suletud	4,235294	0,235294	68
Jõuetu	3	6	13	24	13	6	3	Jõuline	4	0	68
Soe	12	18	20	7	11	0	0	Külm	5,191176	1,191176	68
Kahanev	0	3	10	16	11	21	7	Kasvav	3,147059	-0,85294	68
Arenev	9	17	13	13	9	5	2	Paigalseisev	4,720588	0,720588	68
Üleolev	3	2	9	13	29	12	0	Võrdne	3,544118	-0,45588	68
Tõusev	0	21	16	13	13	5	0	Langev	4,514706	0,514706	68
Üksluine	3	12	16	6	17	12	2	Mitmekesine	4,029412	0,029412	68
Turvaline	12	24	15	5	8	3	1	Ohtlik	5,205882	1,205882	68
Peletav	3	2	16	19	15	8	5	Ligitõmbav	3,75	-0,25	68
Puhas	11	17	20	10	6	3	1	Määrdunud	5,058824	1,058824	68
Ebasõbralik	0	0	10	11	18	22	7	Sõbralik	2,926471	-1,07353	68
Killustatud	5	4	8	13	14	16	8	Ühtne	3,426471	-0,57353	68

Eestlased:

	Väga hästi	Keskmiselt	Vähesel määral	Ei seda ega teist	Vähesel määral	Keskmiselt	Väga hästi	
Kiire	1	12	18	8	7	3	0	Aeglane
Oma	11	21	11	0	1	5	0	Võõras
Värviline	8	17	14	8	2	0	0	Hall
Avatud	2	13	13	10	0	7	4	Suletud
Jõuetu	3	4	10	19	7	3	3	Jõuline
Soe	12	18	17	2	0	0	0	Külm
Kahanev	0	2	6	6	9	20	6	Kasvav
Arenev	7	17	6	10	8	1	0	Paigalseisev
Üleolev	2	0	0	8	28	11	0	Võrdne
Tõusev	0	21	14	5	5	4	0	Langev
Üksluine	0	9	6	6	16	10	2	Mitmekesine
Turvaline	12	24	12	1	0	0	0	Ohtlik
Peletav	3	2	13	6	13	7	5	Ligitõmbav
Puhas	8	12	14	10	1	3	1	Määrdunud
Ebasõbralik	0	0	1	6	15	20	7	Sõbralik
Killustatud	0	1	4	9	11	16	8	Ühtne

Kokku

49	4,653061	0,653061
49	5,530612	1,530612
49	5,428571	1,428571
49	4,387755	0,387755
49	4,102041	0,102041
49	5,816327	1,816327
49	2,836735	-1,16327
49	5,040816	1,040816
49	3,102041	-0,89796
49	4,877551	0,877551
49	3,632653	-0,36735
49	5,959184	1,959184
49	3,673469	-0,32653
49	5,061224	1,061224
49	2,469388	-1,53061
49	2,755102	-1,2449

Mitte-estlased:

	Väga hästi	Keskmiselt	Vähesel määral	Ei seda ega teist	Vähesel määral	Keskmiselt	Väga hästi		Kokku		
Kiire		4	5	3	4	3		Aeglane	4,15789	0,157895	19
Oma			5	10	4			Võõras	4,05263	0,052632	19
Värviline			5	3	11			Hall	3,68421	-0,31579	19
Avatud		1	7		10	1		Suletud	3,84211	-0,15789	19
Jõuetu		2	3	5	6	3		Jõuline	3,73684	-0,26316	19
Soe			3	5	11	0		Külm	3,57895	-0,42105	19
Kahanev		1	4	10	2	1	1	Kasvav	3,94737	-0,05263	19
Arenev	2		7	3	1	4	2	Paigalseisev	3,89474	-0,10526	19
Üleolev	1	2	9	5	1	1		Võrdne	4,68421	0,684211	19
Tõusev	0		2	8	8	1		Langev	3,57895	-0,42105	19
Üksluine	3	3	10		1	2		Mitmekesine	5,05263	1,052632	19
Turvaline			3	4	8	3	1	Ohtlik	3,26316	-0,73684	19
Peletav			3	13	2	1		Ligitõmbav	3,94737	-0,05263	19
Puhas	3	5	6		5			Määrdunud	5,05263	1,052632	19
Ebasõbralik		0	9	5	3	2		Sõbralik	4,10526	0,105263	19
Killustatud	5	3	4	4	3			Ühtne	5,15789	1,157895	19

Lisa 3. Süvaintervjuu kava

1. Personaalne kokkupuude

Milline on Teie kokkupuude Tartuga?

Kas olete ka Tartus elanud?

Milline on Teie esmane asi/kujutus, mis tuleb pähe sõnale Tartu mõeldes?

Kas Te arvate, et analoogne seos tekib ka Teistel linnakodanikel? Kas Teie arvates on kujunenud välja avalikkuses ühine arusaam Tartust?

Millised objektid Teile seonduvad, kui kuulete sõna Tartu.

2. Hinnang Tartule

Nimetage näiteks viis asja, mis Tartu juures meeldib ning mis ei meeldi.

Mida Te arvate, mille poolest on Tartu eelkõige tuntud?

Kuidas hindate Tartut kui elukeskkonda?

Milline on Teie arvates tüüpiline tartlane?

Millisel kohal näete Tartut haridusemaastikul?

Kas Tartu on oma potentsiaalilt konkurentsivõimeline erinevates valdkondades?

Kas Tartu on heaks „hüppelauaks” nii töökonkurentsi kui hariduse koha pealt noorele inimesele?

Kas Teie arvates on Tartus probleeme rahvustega? Probleeme etnilisusega?

3. Tartu kuvand

Defineerige palun linna kuvand/imago mõiste

Kuivõrd erinevad on Teie arvates eesti ja teistest rahvusest isikute nägemus/maine/kuvand Tartust?

Mida Teie olete konkreetselt teinud või teete, et linna kuvandit hoida/säilitada/muuta?

Kas te lähtute kõigile võrdselt printsiibil või rakendate/rakendasite erinevaid meetmeid, vastavalt sihtgrupile.

Milline on Teie arvates kommunikatsioon linnakodanikega ning nendega, kes elavad Tartu maakondades?

Milline roll on Teie arvates kuvandi loomisel abiturientidel?

LISA 4 . Intervjuude transkriptsioon

Intervjueeritav: Indrek Mustimets. Tartu linnavalitsuse avalike suhete osakonna juhataja

Koht: Tartu linnavalitsuse avalike suhete osakond

Aeg: 17. aprill

Milline on teie isiklik kokkupuude Tartuga? Kas te olete nagu eluaeg elanud Tartus või kuidas?

Olen mujal sündinud aga ma olen olnud nii Tartuga pidevalt seotud. Lasteaias käinud, koolis käinud ja ka siis ülikoolis käinud Tartus nii, et igapäevane Tartu side on olemas olnud.

Selge, aga näiteks kui ma ütlen sellise sõna nagu Tartu, milline on Teil kõige esimene asi, kujutluspilt, asi või sõnad mis seonduvad Teil Tartuga?

Ma arvan, et see kodutunne ongi ilmselt , selline kaitsev kants kust kohta ennast peita ja ennast hästi tunda ja saab nagu mingite seltskondade ja organisatsioonidega korda saata. See linn pakub väga palju sellist tuge ja sõpruskonda ja arusaamist mingitele minu huvidele, tegemistele.

Selge, aga kas te arvate, et selline analoogne seos tekib ka teistel linnakodanikel?

Ei pruugi tekkida. Oleneb hästi palju sellest millal inimesed on siia linna sattunud, et noh mõned inimesed satuvad esimest korda Tartusse pärast ülikooli nagu või näiteks ülikooli ajal, ülikooli astudes. Ja linn võibki niimoodi meeldima hakata, et seda seostatakse enda tulevikuga. Ma arvan, et see on iga inimese puhul väga erinev, et kas samasugune tunne nagu mina mõtlen on – on ka teistel. Ju siis on, et sellepärast, et õppe-, Tartus on hästi palju õppejõudusid ja eluaegseid üliõpilasi ja linnavalitsuse töötajad, ülikooli töötajad kes siin tunnevad ainvõimaliku kohana. Nad näevadki Tartut oma tegevuses nii nagu mina.

Kas Te ei arva, et meedia põhjal on tekkinud Tartust nagu teatud kuvand ka, et tõlgendatakse Tartut avalikkuses kogu aeg ühesugusena või on samamoodi, et on igapäevaks erinev

Igäühejaoks on mis?

Selles suhtes, et meedia presenteerib Tartut kui sellist kultuuripealinna, et kas see arvamus on läbivalt imbunud eesti ühiskonnas, kodanikesse, et enamus inimesi võivadki arvata meedia põhjal?

Pigem võiks see olla niimoodi jah.

EE.. aga samas millised objektid või ehitised seonduvad Teil Tartuga?

Kindlasti ülikooli peahoone. Arvan, et see on mulle selline tegevusekohane , ülikoolis käimise koha eest kindel paik. Kindlasti jõgi, sillad, Toomemägi. Et noh selline . Kuna elan ka isikliku elu selles raadiuses, siis on need märksõnad kõige olulisemad. Jaani kirik kindlasti.

Mis Te arvate, mis on näiteks selliste , nimetaksite viis asja mis on Teie arvates, et linnakodanikud arvavad, et on hea Tartus ja samas halb Tartus. Valdkondadest täiesti erinevad, mis on täiesti primaarsemad asjad, et mida Teie arvate, et mille üle linnakodanikud nurisevad ja mille üle on õnnelikud ja rahul.

Emm, ma arvan kindlasti, et ma usun, et võib ikkagi suhteliselt rahul olla ja uskuda, et inimesed on rahul on infokorraldus. Mis puudutab linnavalitsuse tegevusi ja mis puudutab avalike ürituste kohta noh, avalikkusega informeerimisega. See on korralik ja üks parimaid Eestis kindlasti. Samas Postimees ja muud pisemad lehed, kes siin Tartus on teevad väga head tööd, et tartlased ja siin viibivad inimesed saaksid teada mis siin toimub ja kuidas osaleda mingites protsessides. Mis siin head on. Kindlasti on see, et on ikkagi suhteliselt suur valik kultuuriüritusi. Praktiliselt iga päev on võimalik leida sellist kultuurilist tegevust. Kindlasti on see, et on palju erinevaid sportimisvõimalusi igasugusteks tegevusteks. Ja kindlasti on mingisugune transpordiühenduste võimalus erinevate linnade tuiksooneks olemine on positiivne ma usun.

Aga on midagi ka negatiivset.

Negatiivseks on kindlasti see, et ma ütlen mingis suvalises järjekorras. Et nagu puudub kiire ühendus Tartu ja Tallinna vahel, mis võiks olla kiirem nii rongiühenduse mõttes kui ka maanteeühenduse puhul. Puudub Tartul esialgu lennuühendus Eesti linnadega, puudub lennuühendus suuremate põhjamaa linnadega nagu Stockholm, Helsingi, stabiilne lennuühendus. Kindlasti on mingil määral linnlaste mingisugune, väga paljudel on korteriprobleemid ja eluasemeprobleemid. Ja kindlasti on kujunenud ja kujuneb suureks probleemiks Tartus linna liikluseprobleemid, et kõik liiklus ei mahu linna, kesklinna ära.

Nii, et mul on siin järgmine küsimus selline, et milline on Teie arvates selline tüüpiline Tartlane? Personaalselt nagu Teie jaoks, mitte nagu kui ametnikud vaid personaalselt, isiklik arvamus.

Kui ühele sõnale mõelda siis tartlane on rahulik, kaalutletud ja selles mõttes ka noh, ma ei tea kas seda saab kuidagi aru üldse, defineeritav kuidagi siis on tartlane kindlasti rohkem vaba oma tegemistes kui keegi teine eesti linna elanikest, et siin kuidagi noh.

Avatud kindlasti võibolla?

Noh, jah ka seda võib öelda, et selline uute asjade vastuvõtt on üsna kiire ja arusaadav, et keegi nagu ei.

Aga kui tulla pelgalt tagasi põhiteema, et haridus ja abituriendid. Mida arvate, et millisel kohal näete Tartut Eesti haridusemaastikul? Kas on nagu konkurentsivõimeline, on piisavalt palju võimalusi?

Nii ja naa. Tartus on kolm- neli sellist tippkooli oma kallakute ja spetsiifikaga. Päris kindlasti on nende koolide näol väga suur konkurents ka muude eesti koolide puhul. Samas on ka koole kes ei võistle ja ei hakkagi võistlema sellises üleüldises Eesti paremate koolide nimekirjades. On päris selliseid keskpäraseid ja alla selle koole.

Samas kas selline Eesti või Tartu koolide selline haridusevaldkond annaks, oleks nagu heaks hüppelauaks meie abiturientidele või siis meie nagu kasvõi tudengitele. Kas neil on piisavalt väljundeid töö otsimisel Tartus?

Ee, sa mõtled niimoodi, et kui nad on lõpetanud Tartu.

Et jah, et kui nad on lõpetanud kas siis keskkooli või ülikooli, et kui nad on selles suhtes ülikooli.

Kas nad näevad Tartut pigem töötamiseks.

Jah

Pigem ei ole vist praegu see aeg, et nad näevad seda praegu. Kindlasti, mul ei ole mul mingit alust öelda, et pooled saavad Tartusse, pooled saavad ja pooled ei jää Tartusse. Neid numbreid mul ei ole võtta. Pigem arvan, et see kaalukauss on Tartust välja minejate kasuks kui siia jäädakse või siia saadakse jääda. Kindlasti on siin ka see probleem, et Tartu on piisavalt väike linn, et on mingis mõttes töökohad ja kohad täis. On väga raske saada sinna vahele õpetama, jaole, õpetama, töötama või midagi seesugust.

Kas tudengid, õpilased lähevad pigem välismaale või siis teistesse Eesti linnadesse.

Pigem on jutt on ma arvan, et Tallinnast.

Emm, kas Teie arvates on Tartus probleeme rahvustega või on Tartu ka etnilisi probleeme? Muulaste, eestlaste või venelaste vahel konflikte?

Eestlaste, venelaste konflikte ma arvan ei ole, et sellest kuuleks, et kui igapäevased probleemid või igakuised probleemid oleks. Aga, et mina ei tea, et oleks. Aga välismaalaste puhul on see ka seotud ilmselt mingite lainetega. Kui inimesed rohkem tänavatel hakkavad viibima ja siia saavad mingite vahetusüliõpilaste näol siis septembris, oktoobris ütleme nüüd kevadel kus on rohkem inimesi nagu väljas ja on sellised jutumärkides jõugud siin kesklinnas, et ehk siis on seda potentsiaali rohkem, et selliseid pingeid võib tekkida.

Aga kas, mis Te arvate, et eestlaste ja teistest rahvuste nägemus Tartu kohalt on sellevõrra teistsugune. Just nimelt tingitud nendest jõukudest või siis siin elavatest inimestest, et kas kohati kiuslik tagakiusamine meedia või siis jõukude poolt mõjutavad mainet ka nende silmis.

Kindlasti, sest need infokanalid ja need meediaväljaanded, mida välisüliõpilased kasutavad on ka neil oma tagasiside kodulinnades ja kui on tegemist mingi enneolematu pretsedendiga siis ega nad ei jäta seda rääkimata oma kodulinnas, koduülikoolis, sõprade keskel. Olgu see siis kas Soomes, Rootsis, Hispaanias või Aafrikas või mis iganes asukohapunktist. Kindlasti see mõjutab kogu seda noh, Tartu kuvandit nii kohalike üliõpilaste seas kui ka väljaspool Eestit.

See on kohati ka raske küsimus, aga proovige defineerida mõiste imago, kuvand. Mis see tähendab nagu Teie jaoks

Imago, kuvand. Ma arvan, et see on seotud. Kuidas mina seda enda jaoks defineerin on see, et see seondub mälega. Millise pildi ma endaga kaasa viin mingisugusest üritusest, mingisugusest seltskonnast, mingisugusest inimesest. Aga selles kontekstis Tartu Ülikoolist, Tartu linnast. Kui tugeva jälje jätab mingi hetk linnas viibides. Olgu see siis kaks aastat viibides või kuu aega viibides. Kas ma oskan sellist linnaolemust kirjeldada, kas ma tahan seda kirjeldada. Linna imago peitubki selles, et kas tahetakse meenutada mingisugust toimunut asja, inimest, organisatsiooni. Samas võib kuvand olla selline väike märk, et Tartu see seondub mulle sellise võõra vihaga või seondub siis kaarsilla või superkevadega näiteks või millega iganes.

Okei. Mida te konkreetselt olete teinud või teete oma töös seda, et seda kuvandit hoida, säilitada või muuta. Kuidas see nagu väljendub?

Neid tegevusi on hästi palju. Need on ka, on ka linnakommunikatsiooni strateegias kirjas, et milliseid tegevusi me teeme, et seal ka mitmed põhigrupid kellele oma tegevust suuname. Üliõpilased, kooliõpilased, vanemad inimesed, akadeemiline ringkond, kellega linn suhtleb jaa nii edasi ja nii edasi. Külalised ka loomulikult Külaliste all pean ma siis silmas turiste. Neid tegevusi mida ma nagu harrastame või mida me plaanime on kindlasti sellised, et need on alates visuaalsusest, et Tartu linn nimi ja Tartu linna logo, identiteet oleks mingitel üritustel ja mingitel sellistel imagoüritustel nähtav ja katsutav. Siis on kindlasti selliseid tegevusi, mis on maineüritused. Hansapäevad, Tartu linnapäevad, spordiüritused, Tartu maratoni neliküritused ja kindlasti on suur tööloik ka see, et mida mina ise konkreetselt teen on see, et Tartust kirjutamine, Tartu tutvustamine mingite artiklite näol, teatmikes, messidel, raamatutes ja loomulikult linnlaste seas teavitustöö tegemine trükiste või raadio abil siis.

Millised näiteks on spetsiifiliselt abiturientide puhul maine loomine veel. Kas teil on ka vastavalt sihtgrupile väljatöötatud maine loomine, väljatöötatud taktika?

See on selline kaootiline ja sellist igapäevast tegevust ei planeeri. Aga see tegevus on meil plaanis, et me rohkem puudutada ka abituriente. Meil on selliseid mitmeid kampaaniaid plaanis läbi viia, et noh ka , eks ole ka abituriendid ja natuke nooremad kooliõpilased on tulevased tartlased tegelikult Selliseid kampaaniaid „Vali Tartu enda kodulinnaks” ja „Saa Tartu kodanikus”, et ka need on suunatud abiturientidele ja kooliõpilastele. Võitmaks ikka noori inimesi Tartu linna kasuks otsustama, et mitte lasta neid kergekäeliselt Tallinnasse või Pärnusse õppima.

Milline on kommunikatsioon nende inimeste suhtes, kes elavad väljaspool Tartut, Tartu maakonnas. Milliseid üritusi või asju teete nendele hõlmamaks, kaasamaks?

See tegevustik on üsna väike. Me ei pea oma tegemistes silmas neid inimesi, kes ei ole Tartu linna kodanikud ja ei ela Tartu linnas. Aga mingil määral on üsna paratamatu, et nad osalevad Tartu linna kommunikatsioonisüsteemis. Esiteks kui nad käivad Tartus tööl või Tartus koolis, kasutavad nad transporti, linna teid, tänavaid. Meie teadete ja kommunikatsioon, mis läheb avalike suhete osakonnast välja ei ole otseselt, ei kanna märki, et lugege ka nüüd Teie, kes elate Tartu piirist natuke eemal. Inimesed, kes osalevad Tartus kas siis töö või õpingute läbi, nad paratamatult, võibolla nad ka ise otsivad või noh otsivad meie informatsiooni ülesse. Ilma et me peaks pakkuma neile seda.

Milline on nagu selline roll Tartu kuvandi loomisel üleüldse abiturientidel.

Kindlasti päris suur. Ma võin ka kinnitada, et see ei ole üks töö kus me ei tee päris suurt tõsist tööd. Me ei käi koolis rääkimas, me ei tee spetsiaalselt pressiteateid nende jaoks. Aga kindlasti kui teeme pressiteateid, avalike teateid siis mõtleme neid kirjutades ka nende peale.

Kui Teil ka on konkreetset mõeldud pressiteade abiturientidele siis kuidas Te eeldate, et see sõnum abiturientideni kohale jõuab?

Et ee, noh mingisugust tagasisidet me saame, et on olemas ka küsitlusi, et kus me näeme, kes on meie kliendid ja kes on seda kasutanud. Meil on alust loota, et see huvi on ikka olemas ja see info mis puudutab konkreetselt abituriente, et noh need. Meil on olemas ka koostöö hariduseosakonnaga, et me saame saata mingeid otsesõnumeid läbi selle osakonna koolidele. Saata teateid, kommunikeerida mingeid avalike üritusi, mis puudutavad ja kindlasti huvi pakuvad vot. Noh näiteks Eesti Vabariigi aastapäeva ürituse tutvustamine koolidele oli üks oluline üritus. Et aga kindlasti või näiteks üks asi mida me, mis meil plaanis on, et on plaanis ka lähiajal korraldada kohtumine koolilehtede toimetajatega. Need koolilehed kes Tartus tegutsevad, et nende toimetajatega kokku saada avalike suhete osakonnal. Rääkida nende huvidest ja mis moodi nad näeksid Tartu linnavalitsust koostööpartnerina. Et millist informatsiooni nad vajaksid linnavalitsuselt. Mitte just kitsalt koolilehe kontekstis, et just laiemas.

Tekitada koostöö?

Jah koostöö, ümarlaud, et nemad saaksid öelda, et millest nad aru ei saa või millist informatsiooni nad tahaksid saada. Milliseid trükiseid tahaksid saada. Avalike suhete osakond on see osakond, mis pakub sellist võimalust, ükskõik kellele Tartus. Kui tegemist on avaliku teatega, avalike huvi puudutava sõnumiga siis avalike suhete osakond on alati nõus aitama ja sõnumit kaugemale viima kui lihtne kooliõpilane üksi suudaks näiteks.

Hea mõte

Sellest asjast on tulenenud ka selline koostöövorm, et hariduseosakond muretseb ka selle pärast, et on üsna piiripeal kuritegevuse probleemistik. Kas ta on või ei ole. Igatahes probleemi nähakse. Narko teema ja igasugused muud kuriteoliigid, mis on koolides. Tartu politseiprefekt on otsinud linna ja hariduseosakonna ja meie vahendusel kontakti kooliõpilastega, et saaksime Tartu koolides teha omapoolset teavitustööd. Mitte, et selles mõttes, et mitte minna ja manitseda, vaid pigem kuulata probleeme. Politseinikud ja meie ei näe mis toimub koolide ümbruses või sees. Kui on väikenegi võimalus, et linnavalitsus saab kaasa rääkida või olla asjaline.

Tekitada foorumi efekt?

Jah, et see on selline. Kindlasti ei tule see kahjuks. See on selline.

Intervjueeritav: Jüri Sasi. Tartu abilinnapea

Koht: Tartu linnavalitsus, Raekoja hoone

Aeg: 25. aprill

Sooviks teada, et milline on Teie kokkupuude Tartuga üldse?

Ma olen töötanud Tartus alates , mm, kaheksakümne, ei ole kah. Pidevalt olen töötanud viimasel ajal Tartus üheksa, kaheksakümne üheksandast aastast. Ennem seda olen, ennem seda olen lõpetanud Tartus gümnaasiumi, lõpetanud ülikooli, töötanud Tartus. Vahepeal olen aasta, kaks-kolm aastat välismaal. Tulnud jälle Tartusse tagasi ja jälle elanud siin.

Nagu ma aru saan, olete eluaeg elanud Tartus?

Ei, ma ei ole sündinud Tartus ja ma olen käinud kuni põhikooli lõpuni mujal. Aga pärast seda , keskkooli tulin Tartusse ja siia jäingi. Siit võtsin naise ja siin sündis laps ja.

Ühesõnaga väga tihe kokkupuude Tartuga. Kui ma ütlen näiteks Teile sõna Tartu. Mis on Teie jaoks selline esmane asi või kujutlus, mis nagu tuleb kohe pähe?

Koheselt tuleb esiteks Emajõgi, Kaarsild. Kõige paremini jäävad inimesele meelde minu arvates need tudengiaja sümbolid. Tudengi ajal seotud paigad. Või jah, tudengi ajal seotud paigad. No siis muidugi üks ole ülikool, mm ka näiteks Tartu turg. Turuhoone , see Matheuse projekteeritud turuhoone seondub Tartuga minu jaoks väga selgelt. Viimasel ajal on tekkinud näiteks ka Jaani kirik, eriti pärast seda kui see, kui see vaskplekk pandi sinna. Ja teater Vanemuine, see on selline esmane. Aga kui hakata niimoodi mõtlema, siis tuleb meelde hoopiski, eriti praegusel kellaajal, Pirogovi plats, vabameelsus, tudengid ja eriti praegu, tudengite kevadpäevad. Aga see sõltub täiesti aastaajast. Kevadet seostad rohkem tudengitega ja sellise vabameelsusega. Kui on tegemist sügisega siis rohkem võib-olla isegi mitte niivõrd tudengitega vaid hoopis õppurkonnaga. Rahvas on jälle linna tagasi tulnud. Kool on niisugust noort nagu täis.

Aga mis Te arvate, kas analoogne seos tekib ka teistel linnakodanikel. Kas Teie arvates on avalikkuses kujunenud välja selline ühene arusaam?

Minu arvates küll. Sellepärast, et see torkab silma. See, et Tartu on selline õppiv linn, siin on väga palju noori. See torkab silma igal sammul. Liikluses, nii bussiliikluses kui autoliikluses kui jalgrattaliikluses, et kui on koolivaheaeg siis on bussid tühjad. Autosid, autode ummikuid ei ole. Nii kui on esimene päev pärast koolivaheaega siis on jällegi ummikud, bussid rahvast täis. Kevadel on, noh alates seal aprilli lõpust hakkavad need tutipäevad koolides. See niisugune noorte inimeste rohkus. Tartus on ju üle 20 000 üliõpilase, kuskil 16 000 gümnaasiumiõpilast, kooli õpilast. Noh linnavõrgus, pluss veel igasugused muud kutsehariduskeskus ja kokku tuleb kuskil 25 000 õppivat noort pluss üliõpilased 20 000. Selles mõttes on ikkagi, see ei jää märkamatuks linnapildis.

Ennist nimetasite juba viis asja, mis Teile Tartuga pähe tulevad. Nimetage aga viis asja mis Teile Tartu juures just meeldib, mis teeb Tartust nii-öelda Tartu ja mis ei meeldi?

Mulle meeldibki see, et Tartu on niisugune. Nagu kirjutas üks kirjanik, ma jätan selle esimese sõna ära : „Kausikujuline kaluriküla”. Mulle meeldib, tegelikult ta ongi niisugune väike. Ta on piisavalt väike selleks, et siin ennast hästi tunda. See, et ülikool on siin, et kogu elu keerleb ülikoolide ümber, see on hea. Noh, analoogselt näiteks Uppsalaga. Mis on samuti üliõpilastele, mis oli omal ajal riigi pealinn ja kuninga residents asub Uppsalas. Tartu pole küll olnud riigi pealinn aga kuningas on ka Tartus pesitsenud. Üks tüüpiline üliõpilaslinn ongi selline nagu Tartu. Natuke boheemaslik, natuke vabameelne, natukene lapsik, rõõmsameelne, natuke ka rahulolematu. Mulle meeldib see, et Tartus on säilinud väga palju asumeid. Erinevaid asumeid. Ja Tartu linnaosad on kõik erinevad. Tähtvere, Tammelinna, Karlova, Supilinn, Ihaste. Meeldib see, et igale poole on võimalik saada jalgsi. Samal ajal ka miinus, et ta on piisavalt väike aga samal ajal kujutelmas on see, et kuidas ma jalgsi lähen kui bussiga sinna ei ole võimalik minna, et kuidas ma siis sinna üldse lähen. See on niivõrd kauge. Sa tuled ühest linnaotsas, ma tulen Tammelinna Kesklinna 40. minutit jalgsi. Ei ole nagu probleemi. Aga mis ei meeldi, noh täna hommikul vaatasin aknast välja, eile oli väga ilus ilm, Pirogovi platsil oli noort rahvast täis, täna hommikul oleks nagu sõda üle käinud. Me räägime Teeme ära 2008, korjame prügi kokku aga samal ajal noh, tekitame juurde. See mentaliteet ei ole kusagile kadunud. See Teeme Ära mentaliteet võiks igapäevaelu tulla niimoodi. Miks me peame hakkama teiste järelt koristama kui võiks koristada kõigepealt enda järelt. Siis ei ole ka teistel vaja meie järelt koristada. Siis, mis mulle veel ei meeldi.

Võib-olla ei olegi enam midagi rohkem?

Ma mõtlen jah, et vesi on näiteks Anne kanalis puhtam kui on näiteks meres. Meres ja lahes. Kasvõi näiteks Kuressaares. See, et noh need mis meil on pooleli. Mis meil veel ei ole, nende kohta ei saa öelda, et need ei meeldi. Seda ei ole me veel jõudnud ära teha. Aga mis ei meeldi. Alati võiks, kurat jah ei olegi. Ei ole, ei ole, ei olegi.

Emm, eelnevatest vastustest ma võin järeldada, et Teie arvates on Tartu tuntud just nimelt oma ülikooli pärast?

Jah, kindlasti.

Aga on äkki veel mingi objekt või asi mille poolest on Tartu just tuntud?

Emm, Vanemuine kindlasti. Tartu Vanemuist kui muusikali, kui draama, kui ooperi, balletti teatakse. Mitte ainult Eestis vaid praktiliselt üle terve maailma. Postimees, Vanemuine. Noh täna juba teatakse vähem, et Postimees on kasvanud Tartust aga minu jaoks on ta ikka jäänud veel Tartu, Tartu leheks. Kuigi Postimehe vahel on Tartu postimees. Vaadates näiteks Päevalehte ja Postimees, siis Postimees kajastab Eesti ja kaasaarvatud Tartu olu rohkem kui Päevaleht. Noh, mulle tulevad need BNS uudised, monitooring kus mainitakse Tartut. Päevaleht on harva, Postimees, suhteliselt tihti.

Jah, olen isegi seda monitooringut teinud. Kui ühe sõnaga võtta kokku siis kuidas Te hindate Tartu elukeskkonda?

Minu arvates üks parimaid Eesti linnadest. Aga ega ma pole kusagil mujal elanud.

Te ennist mainisite, kirjeldasite üht tüüpilist üliõpilast. Natuke boheemaslik ja nii edasi. Milline on Teie arvates tüüpiline tartlane?

Emm, ta ongi. Ta on sihuke ontlik, piisavalt suur annus säilinud lapsemeelsust ja tudengimeelsust. Ta võtab osa näiteks tudengi kevadpäevadest, tudengi sügispäevadest. Kui ta selle noh, kui ta raputab ennast sellest ontlikkusest välja siis istub Pirogovi platsile, joob seal õlut mõõdukalt. Ta on inimene kes hoolib oma linnast. Ta küll viriseb aga kui tarvis paneb ka käed külge ja midagi muuta. Kas ka näiteks need heakorralgud, mis linnamajanduses

käivad. Seal oli palju inimesi kaasa löömas. Ta eelistab elada siisuguses vaikes linnaosas. Kuigi tal seda võimalust ei ole siis ta igatseb, et tal oleks oma maja ja väikene aiakene ja suhteline privaatsus. Kui ta näiteks peab isegi elama annelinnas siis ta unistab ennast sealt ära. Kultuurilembene, käib palju teatris, kontsertidel. Sest täna on praktiliselt Vanemuine kõik etendused välja müünud. Kinokäib suhteliselt harva vist. Kino asemel eelistab vist rohkem kodus televiisorit vaadata. Järjest rohkem on hakanud väljas söömas ja väljas kohvikus istumas.

Kas , millisel kohal näete Tartut haridusemaastikul?

Esimene. Kindlalt. Nii riigieksamite tulemuste, põhikooli ühtlustatud eksamite tulemuste kui siis ka PISA testi kui ka olümpiaadide tulemuste põhjal on Tartu esimene. See on nüüd mõõdetavate tulemuste põhjal. Ja niimoodi hinnangute põhjal koolidele on Tartu vaieldamatult, mitte ainult Lõuna-Eesti vaid tegelikult ja terve Eesti. Tartu koolid on Eestis väga hea mainega koolid.

Kas Tartu on ka heaks hüppelauaks nii töökongruentsi kui ka näiteks hariduse kohapealt noortele inimestele?

Absoluutselt. Kui tahad peaministriks saada, pead olema tartlane. Tahad kultuuriministriks saada, tartlane. Tahad saada justiitsministriks pead olema ja lõpetama keemiateaduskonna Tartu Ülikoolis.

Nii ta paraku on kujunenud jah. Kas Te arvate, et Tartus on probleeme rahvustega?

Ei. Seda näitas ka eelmine aasta see Pronksiöö Tartus. Praktiliselt ju mitte midagi ei olnud. Olid need üksikud lokaalsed siisugused, kaks siisugust juhtumit. Ühel puhul oli kümme inimest ja teisel puhul oli vähem aga mitte midagi rohkemat. Ja ka nüüd kui ma olen rääkinud vene kooli õpilaste ja õpetajatega siis jah, on rahulolematust selle Aljoša ära pärast ja selle pärast kuidas tegutseti. Tartus näiteks Vene ball, mis toimub kümnendat korda Tartus, Vanemuises. Seal on kõik koos nii Tartu venelased kui ka ukrainlasi, eestlasi ja keda iganes. Väljastpoolt tuldigi siia just nimelt selle balli pärast. See näitab, et siin ei ole selliseid probleeme. Mujal siisugust üritust ei saa ju korraldada, Tartus saab.

Mis on Teie jaoks. Kuidas Te defineerite kuvandi või imago mõistet?

See mis paistab teistele või millisena paistab mingi asi teistele.

Selge. Kuivõrd erinevad on eesti ja teistest rahvustest isikute nägemus sama definitsiooni puhul Tartust?

Siin on noh, need kes on nüüd Tartus ametlikul visiidil käinud. Noh viimati oli WOKi delegatsioon, nemad olid väga rahul Tartuga, väga meeldis. See mis Tartu senini teinud oli, see suhtumine võõrastesse ja meeldis teenindus. Nendele jättis Tartu väga sümpaatse mulje. Näiteks on ka niisuguseid probleeme, kus *skinheadid* on Tartus probleem. Ta on küll väike probleem aga ta torkab kuidagi silma. Võib-olla sellest räägitakse palju. Viimasel poolel aastal pole küll midagi erilist olnud aga kui korra on olnud siis Tartul on selline plekk küljes. Ja muidugi see, et kui näiteks must inimene tuleb Tartusse siis talle ikka vaadatakse järele. Ta on täna meil veel suhteliselt võõras linnapildis. Vanemuises on täna balletitantsijaid Jaapanist, Prantsusmaalt, Kanadast, Austraaliast, Hispaaniast. Aga nad on kõik erinevatest rahvustest, rääkimata erinevaid keeli. Nad sulanduvad paremini rahvamassi, kuna nad on heledad. Kui ta oleks must siis see torkaks kohe silma. Rahvas suhtub temasse mitte halvasti. Pigem uudishimulikult. Vaadatakse järele, piilutakse ja võib-olla see tekitab mustades ebamugavust. Aga noh ilmselt, kui sind vahitakse siis võib tekitada küll.

Mida Teie konkreetselt või linnavalitsus on teinud selleks, et hoida või säilitada linna kuvandit?

Me oleme loonud selleks avalike suhete osakonna, kes peaks selle eest seisma, et linna maine oleks kõrge.

Ühesõnaga avalike suhete osakonna roll on organiseerida igasugust kommunikatsiooni ja seda arendada just nimelt linna imagot silmas pidades?

Just. Kaasaarvatud see, et linnavalitsuse liikmetelt, mitte ainult linnavalitsuse liikmetelt vaid kogu linnavalitsuse töötajatelt. Et neid ka panna mõtlema ja tegutsema, et linna maine oleks kõrge ja sellepärast, et kui linnal on hea maine siis linna tahetakse ka tulla õppima, elama,

tööle. See tähendab ka teiselt poolt maksumaksjaid , suuremat linna rahakotti, see tähendab omakorda suuremaid võimalusi.

Kindlasti on ka linna üks imagoaspektist lähtudes oluline roll ka linnapeadel ja abilinnapeadel. Mida on teinud avalike suhete osakond? Kas ta on teinud mingi koolituse või jaganud mingeid kriteeriume, et Te peate käituma nii, ei tohi öelda nii ja naa. Mida on avalike suhete osakond Teie ametist lähtuvalt teinud?

Noh, esiteks meil on need regulaarsed koosolemised. Ja kui on vaja mingit abi, kasvõi mõne artikli kirjutamisel siis saab alati nende poole pöörduda. Teine asi on see, et nende ülesanne on meie koolitamine. Koolitamine ka selles valdkonnas, et mis on linnavalitsuse funktsioon. Kas on karistusfunktsioon. See tähendab, et tasumata parkimismaksud, trahv sisse.

Tänavasulgemismaksud sisse nõuda. Tänav on koristamata, trahvida. Kas see on see kuvand või siis ikkagi see, et trahvi võib ka niimoodi öelda, t noh, et lähed inimese juurde ja selgitad: „ Ma olen sulle kolm korda öelnud, et trahv tuleb ära maksta. Sa pole seda kahjuks siiani teinud, mul ei jää muud üle, ma pean sulle trahvi kirjutama.” Põhiline , minu arvates ongi avalike suhete osakonna ülesanne selgitada linnavalitsuse töötajatele, kelle jaoks nad on, mille jaoks nad on. Nad on ikkagi linna rahvateenistuses, linnarahva jaoks. Aga mitte ainult, vaid ka linna külaliste jaoks. Teine pool on see, et nemad koordineeriksid kogu seda linna maine. Kogu seda tegevust, et linna maine oleks kõrge. Linn oleks jätkuvalt linn kuhu tahetakse tulla tööle, elama ja õppima.

Milline on Teie arvates kommunikatsioon konkreetselt linnakodanikega ja nendega, kes elavad nagu linnast väljaspool?

Kommunikatsioon linnaelanikega ja linnavalitsusega on selles mõttes hea, et meil on olemas õige mitu otseliini. Üks on näitekski see, et kes vähegi tahab siis linna koduleheküljelt saab kätte kõikide töötajate, ametnike telefoninumbrid, e-mailid. Saab otse suhelda. Aga on olemas ka selline asi nagu 1789, hädaabinumber. Tänavaaук, midagi on valesti, saab kohe teatada. 1789 kasutatakse väga aktiivselt. Kõikidest probleemidest, mis on sõltuvad linnavalitsusest siis teatakse. Mis on halvasti, mis tuleks korda teha ja see töötab väga hästi. Nüüd ma ei ole näinud aga nädal, kaks nädalat tagasi olid teemad tänavaaugud ja bussiliiklus. Kuna need probleemid tulevad linnakodanike poolt ja on operatiivsed siis on alati võimalik kohe reageerida. Kas saab midagi teha või mitte. Augud saab näiteks kohe ära parandada ja

bussiliiklust saab ka ümber korrigeerida. Bussipeatuse teise kohta viia ja sagedust muuta. Võib-olla ka seda, et jälgida, et bussifirma oma graafikust kinni peaks. Aga need inimesed, kes on väljaspool Tartut. Tavaliselt kes tulevad väljastpoolt Tartusse. Nemad kiidavad Tartut. Kõik on ilus, puhas ja siis toovad võrdluseks oma linna või midagi muud ja need kes elavad Tartus pidevalt ja me viriseme rohkem kui asi väärt on. Võib-olla on nad lihtsalt harjunud, võib-olla oskame öelda, pöörata rohkem tähelepanu nende asjadele, mida teised ei näe. Aga on veel üks probleem inimestega, kes elavad Tartust väljaspool ja kelle valdustes linnaelanikud käivad kas puhkamas, pidutsemas või ka sporti tegemas. Konkreetselt Jänese matkarada. Eelmisel nädalavahetusel ma kohtusin Jänese nende elanikega, kes elavad selle ääres. Nendele ei meeldi see rada sellepärast, et juba päris alguses ei ole kõigi maaomanike nõusolekut küsitud selleks, et see rada saaks seal olla. Nad on nõus, et see haljasala peaks jääma aga Jänese matkarada on hoopis midagi muud. Neil on omad krundid ja omad elamised ja siis kui nende. Nad on suhteliselt Emajõe ääres ja nendele ei meeldi see, et kui linnarahvas tuleb ja hakkab seal pidu panema, jätab prahi laiali ja loobib selle laiali ning tuleb ka võtab nende puuriidast puid, et jah. Või hakkab neid, murrab seal puid ja teevad tuld ja kui midagi muud ei ole siis panevad maki põhja ja läbu käib.

See on niisugune negatiivne asi linnarahva poolt. Tartu ümbrustest, lähiümbrustest, näiteks Kuustest, praktiliselt 60% Kuuste rahvast käib Tartusse tööle. Kuuste on kuskil 20 km Tartust. Kambja, sama lugu. Käiakse ka Põlvast tööle ja Võrust Tartusse tööle. Et jah, et neil on nagu rahul. On olemas töökoht, saad Tartus teenida ja tagasi koju minna. Õige mitmesed suhted on siin.

Selge. Aeg on põhimõtteliselt täis ka saamas. Viimase küsimusena küsiks, et milline roll on Teie arvates kuvandi loomisel abiturientidel?

Suur. Noh see mida abiturientid mõtlevad ja kuidas nad seovad oma elu, edaspidise eluga Tartuga või kavatsevad siit ära minna. See annab selge signaali noorematele. See annab ka signaali teistele kas tasub tulla Tartusse või mitte. Täna on see kuvand minu arust väga hea. Viimastest lehtedes on pidevalt olnud eelkõige Tartu positiivses noodis. Tartu abiturientid on rääkinud pigem positiivselt Tartust ja oma plaanidest Tartuga.

Selge. Tänan!

Intervjueeritav: Laine Jänes. Kultuuriminister ja Tartu endine linnapea.

Koht: Tartu, Thaleia küünestuudio

Aeg: 26. aprill

Milline on üldse Teie kokkupuude Tartuga?

Alates 1966. aastast elan siin. Ja selles mõttes, et olen siin käinud lastesõimes, lasteaias, koolis, saanud oma hariduse, erihariduse nii öelda muusikahariduse kätte ja , ja, ja ma ei oskagi öelda. Kogu mu elu olen siin olnud. Vahepeal käisin kõrgkoolis õppimas Tallinnas ja siis jälle tagasi siia tulnud.

Selge. Kui ma ütlen nagu sõna Tartu näiteks, mis on Teil selline esimene asi või kujutluspilt mis Teil nagu kohe niimoodi ette tuleb?

No minu jaoks kodu eriti. Eriti nüüd kui ajutiselt elan Tallinnas. Kui vaadata linnapeana siis kindlasti Ülikool. Paratamatult Tartu ja ülikool. Tartu on ülikoolilinn.

Mis Te arvate kas analoogne seos tekib ka teistel linnakodanikel?

Ma arvan, et suurel osal tekib. Tudengid ja tudengid ja toomemägi ja vaba meeleolu selline. Kuidas ma ütlen, tolerantne. Tolerantne õhustik ja kui ma muide just rääkisin eile natuke aega tagasi kui ma tulín eile Tallinnast siis ma järsku sain aru kuidas aeg voolab siin teisiti. Ma ei olnud juba kaks nädalat käinud vahepeal. Muidu ma käin iga nädalavahetus Tartus. Et kõigil on nagu rahulikult aega. See tunne on ,et kõigil on aega.

Selge. Aga see oli hetkel linnakodanike aspektist lähtudes. Aga milline on nagu selline avalikkuse või rohkema, Tartust väljaspool elavate inimeste arusaam? Kas see on samasugune nagu praegu linnakodanikel, nagu Te just kirjeldasite või on see nagu , kuna te käite ka Tallinnas.

Mina arvan, et Tartu linn tekitab ja Tartu õhustik tekitab mõnede teiste linnade ja linnakodanike hulgas pinget. Sellepärast, et tunnetatakse nagu tugevat konkurentsi. Eriti on minu meelest praegu aktuaalne sellest rääkida pärast seda kui toimus küsitlus elamisväärsete linnade kohta . Ja Tartu sai esikoha ja Tallinn oli minu meelest kümnes või umbes niimoodi.

Siis ühesõnaga noh, Tallinn on pealinn. Siin ei olegi millegi üle vaielda. Ma ei saa aru miks Tallinna inimesed nagu tahtvad, et kõik linnad oleksid ühesugused. Minu meelest nagu see eripära on, et Tartu tasakaalustab . Tartu on erinev. Samal ajal on ta sõnakas , ta on selline arvamusiider. Linn kui arvamusiider. Kui Tartu linnas midagi arvatakse siis see nagu kõlab vabariigis. Tartus juletakse arvata teisiti kui muidu. Omamoodi ja ei kardeta, et oi kuidas see nüüd kõik välja paistab. Siin lubatakse inimestel arvata, et noh see on minu meelest põhiline.

Te enne mainisite, et Tartu Ülikool on põhiobjekt kui kuulete sõna Tartu. Kas on veel mingisuguseid objekte, kui kuulete sõna Tartu?

Toomemägi kindlasti. Siis viimati on Jaani kirik aktuaalseks muutunud, tänu sellele, et see on restaureeritud nii võimsalt peale sõja nii korralikult. Minu meelest on vähesed kirikud nii nullist või nii miinusest ühesõnaga üles ehitatud. Niguliste on küll Tallinnas aga selle funktsioon on teine täna , muuseumina. *Terragota*'d, mis Jaani kirikuga seonduvad. See on see mida Euroopas ka teatakse. See on selles mõttes oluline. Ehitistest kui veel rääkida siis *pläsku*. Sellepärast, et selle üle on ka. Asjad mille üle on palju poleemikat olnud siis need on nagu teada. No Vanemuine. Vanemuine kui institutsioon ja kui maja. Selles mõttes, et võib-olla isegi selle uue Vanemuise kohapeal olnud vana Vanemuine. See mis sõja käigus maha lammutati. See on ka nagu mingi sümbol.

Selge. Nüüd kohati selline raske küsimus, et nimetage viis asja, mis nagu meeldib Tartu juures ja mis ei meeldi.

Noh mis meeldib. Esimene asi ongi see rahu ja tolerantsus eks ole. Mulle meeldib, et siin on lühikesed distantsid. Mulle meeldib, et siin on inimesed , mulle tundub vähemalt nii, kes hoolivad nagu üksteisest, et sest neid on piisavalt vähe ja samal ajal mulle meeldib, et siin on siiski piisavalt palju mida teha. Siin ei ole oluline ainult tööd teha, vaid siin saab midagi teha ka peale tööd. Vabaaja veetmise võimalusi on palju. Siis elamisväärsuse koha pealt on selles mõttes hästi tasakaalus, et ta ei ole liiga suur aga siiski piisavalt suur. Ja mulle ikkagi meeldib see akadeemiline õhkkond. Akadeemilisus, inimestevahelistes suhetes aga ka kes midagi huvitab kes räägitakse raamatutest, filosoferitakse, pannakse ülesse skulptuure mis tähistavad näiteks teadlasi. Näiteks viimane see Lotman. Et selline, kas sai viis või?

On küll.

Mis ei meeldi. Mulle ei meeldi, et siin ei ole merd ja randa. Mulle ei meeldi, et praegu veel ei lenda siia lennukid. Aga varsti hakkavad. Mulle ei meeldi, et logistilises mõttes üldse transpordi küsimused, et ei ole head ühendust ei rongi ega tee osas. Tallinn-Tartu maantee üks ole jätkuvalt . Ühesõnaga, et ta on sellisest Euroopa ja maailma logistikaskeemis natuke eemal. Ja ma ei tea kas sai viis või?

Jah, enam-vähem.

Et noh siin on nagu mitu asja ühes. Kõik see transpordi teema käib nagu ühe alla. Aga jah see on , osad asjad on parandatud. Merd ei saa siia kunagi. Mine tea mis kunagi saab. Kunagi oli jääaeg, ei olnud siin üldse midagi ja nüüd on siin linn üks ole. Kes teab mis miljardi aasta pärast juhtub.

Emm, milline on Teie arvates tüüpiline tartlane?

Tüüpiline tartlane vä? Tüüpiline tartlane, mmhmm. Tegelikult peab ikkagi rääkima mitmest erinevast tüübist. Üks tüüp on kindlasti üliõpilane. Kõik see missugune ta on. Üliõpilasi on ka A – O’ ni. Mõned on ülikonna ja lipsuga ja teised on kampsuniga.

Ühesõnaga sellist ühest kuvandit ei ole tekkinud?

Minu meelest ei.

Millisel kohal näete Tartut haridusemaastikul, Eesti haridusemaastikul?

Millisel, esimesel. Kõige tähtsamal, tipus. See on ju, ta on ju ikkagi lipulaev.

Kas või võrreldes näiteks Tallinnaga. Kas linn on potentsiaalilt konkurentsivõimeline , noh konkurentsivõimeline erinevates valdkondades või on midagi mis jääb nagu vajaka?

Teaduse ja teaduspõhise tööstus, majanduse osas on kindlasti esirinnas. Raudselt. Ja ikkagi need inimesed kes on siin kunagi ülikoolis õppinud , võrdlevad mingisuguseid oma valdkonnad. Näiteks juristid, või võrdlevad oma valdkonna selliseid võimalusi Tallinnaga, siis

või siis ka teiste maailma ülikoolidega, et noh potentsiaali, põhi ja baas on kõik see on hästi tugev siin Tartu Ülikoolis. Selles mõttes on kindlasti.

Kas ta nagu on heaks hüppelauaks ka õpilastele, noortele?

No minu meelest küll. Siit ühtelugu kihutavad kõik mööda maailma laiali. Mõned tulevad tagasi ka.

Aga kuidas näiteks probleem, kas Te leiate, et Tartus on probleeme ka rahvustega?

Vot ei ole. Mina ütleks niimoodi, et ei ole. Võrreldes sellega, et kui ma elan nüüd seal Tallinnas ja vaatan mis seal toimub, siis ma ütlen, et siin on niivõrd tolerantne ja, ja minu meelest väga intelligentne mitte-eestlaste seltskond. Minu meelest ei teha siin sellest üldse numbrit.

Ühesõnaga see suhtumine on ühene kogu aeg?

Tolerantne väga. Minu meelest on siin inimesed, kes ei ole eestlased on ka väga palju paremini õppinud ära eesti keele kui. Sest neil ei ole, nad peavad siin rääkima rohkem eesti keelt, kui näiteks siin mõnes kohas Ida-Virumaal või näiteks Tallinnas saadakse oma Lasnamäel hakkama vene keelega.

Järgmine küsimus oleks selline, et mis on Teie jaoks kuvandi või imago mõiste. Mõiste definitsioon, defineerige seda.

See on keeruline. Esimene asi mis ma mõtle selle all on see mis mulje on. Kui ma mõtlen imago peale siis mis ühe või teise linna imago ja asutuse või inimese, et siis mis on see esmamulje või esimene asi mis mul meelde tuleb sellega seoses. Mulje.

Kas te arvate, et just nimelt selle etnilise koha pealt, et eesti ja teistest rahvusest isikute maine ja nägemus, kuvand on Tartust erinev või pigem sarnane?

Ma arvan, et kindlasti on erinev. Erinev on nende inimeste puhul kes siin elavad. Nendel on üks nägemus. On need kes elavad Eestis aga teistes linnades, nendel on teine. Ja need kes

tulevad siia, ühepäevaturistid, ükskõik mis maadest on need kindlasti kolmas. Sellepärast, et neile näidataksegi *highlights*, eks ju teevad kohti ainult. Sellepärast peabki arvestama, et iga koht ongi erinevat nägu. Oleneb mis nurga alt vaadata.

Mida Teie konkreetselt tegite, kui olite linnapea, et linna kuvandit hoida, säilitada ja ka muuta?

Meie panustasime hästi palju, suurendasime eelarvemõttes nendesse sündmustesse või tegevustesse mis pidid aitama linnal rohkem välja paista. Ehk siis konkreetselt linna suurüritused, maineüritused . Ma toon näited, näiteks Hansapäevad, kunstikuu, jõulukuu, jõulufestival, kirjandusfestivalid. Ehk siis ühesõnaga sellised teemakuud tekkisid, et ei pudistanud raha laiali vaid nii öelda sündmused mille tõttu tulid inimesed ka teistes linnadest kokku ja vaatasid milline see linn siis tegelikult ka on. Konverentsiturism ja selle osas informatsioonitrukised, sellise uue imagoloogia loomine ja see ei juhtunud ka kohe. Selle ettevalmistusperiood on väga pikk kui sa miski asjaga valmis saad. Sa võid alustada . Ma alustasin linnapeana ja ma nägin alles neid vilju, näiteks konkreetseid trükiseid, mille kallal töötati , niisugust visuaali alles eelmisel sügisel, kui ma olin ise juba pool aastat läinud. Siis avalike suhete osakond oli minu loodud. Mis spetsiaalselt keskenduski sellele, et linna mulje või linna imago loomine nii Eestis kui ka trükised ja tõlkimistega, turistidele. Hästi hea koostöö Lõuna-Eesti turismiga. Kindlasti panustamine, investeeringud sellesse, et läbi suurte kakluste see sama Raekoja plats ja Rüütli tänav. Meeletud kaklused olid siin poliitilises mõttes kui me otsustasime, et vaja see korda teha. Ma ei tea kas Te olite siis juba Tartus. Ei olnud vist, Te tulite siis kui kõik oli juba korras?

Ma olen eluaeg elanud Tartus.

Aa olete jah?

Te olete isegi minu naaber kunagi olnud.

Aa tõesti või. Ühesõnaga need kaklused mis siin olid , kui hakati siin urgitsema, et umbes , et milleks seda vaja on. Oma ninaesist teete korda ja nii edasi. Siis tegelikult on täna kohvikud väljas, nii Rüütli tänaval ja Raekoja platsis. Elu ilma eest ei oleks saanud sellistes nagu vanal platsil. Mis oli nagu sea songermaa minu arust. Noh niisugused otsesed ja kaudsed

investeeringud muljesse. Noh see visuaal on ka. Täna inimesed tulevad, et oi milline Raekoja plats on teil. Mõni aeg mõtlesin, et astu või tagasi linnapea kohalt selle kakluse pärast.

Kas olete teinud midagi konkreetset ka mõeldes abiturientidele?

Abiturientidele tegime selle auhinna või rahalise. Kes hõbe- või kuldmedaliga lõpetasid. Tekkisid neile rahalised stipendiumid . See oli näiteks. Kõik see mis puudutab investeeringuid koolidesse, gümnaasiumi süsteemi korrastamisele. See kõik on ju ka kaudselt abiturientide jaoks.

Ma ei tea kas Te olite siis ka kui see kommunikatsioonistrateegia Tartu jaoks välja töötati? Või olite selleks ajaks juba läinud?

Ei nad ikka seda kogu aeg töötati välja. Seda me tegime. Ma ise käisin ka nendes gruppides . Tegelikult seda tehti minu arvates kas kümme aastat. Abilinnapeana ma juba osalesin nendes töögruppides.

Seal oli välja toodud, et seal on sihtgrupile lähtuvalt lähenemine. Kas seda ka realiseeriti või oli see lihtsalt selline, et kõigil võrdsel printsiibil tehtud?

Ei-ei. Seal tehti erinevad töögrupid iga tegelaste seltskonna jaoks. Ma ei saa öelda, et see 100% on kindlasti ellu läinud, et pigem saadi sealt ideid ja mõned üksikud asjad noh niimoodi viidi ellu. Tegelikult sealt kasvas välja teadmine, et on vaja avalike suhete osakonda. Üleüldse kogu süsteemi korrastamiseks. Ütlen ausalt, et mina jään sellise vastuse võlgu, et sellist statistikat mul ei ole. Seda võib huvi pärast küsida Liilian Lukka käest. Nad on teinud aeg-ajalt ülevaateid. Poliitikuna võtsime neid asju sisse ka koalitsioonilepingusse. Kuna sisuliselt on need hea materjal. Justkui küsitlus või ühiskondlik arvamus, et ootused mis linninimestel on.

Milline on Teie arvates kommunikatsioon nende inimestega, kes elavad Tartu maakondades, Tartu lähedal?

Noh ütleme, et siin on jälle mitu erinevat kihti. Ühed kes on Tartu ümber nii-öelda rõngana, need sisuliselt identifitseerivad ennast tartlastena. Tartu vallas ja Ülenurme vallas, kus on

vahtelt linna piiri ääres, sisuliselt sa ei saagi aru, et nad on eraldi. Siis nad nõuavad, et miks neile Tartu liinibussi ei käi ja miks meile Tartu vesi ei tule ja nii edasi. Tegelikult ootavad kogu seda Tartu infrastruktuuri ja tunnevad ennast tartlasena. Need kes natuke kaugemal elavad. Kui ei käida tööl Tartus, hästi paljud käivad ikkagi tööl Tartu maakonnast või noh Tartu linn on suur tööandja, siis ma arvan, et äärealadel, kui ei käida Tartus tööl siis tegelikult seda sidet eriti ei ole.

Nüüd jõuame viimase küsimuseni.

Nii, nii ruttu!

Milline roll on Teie arvates kuvandi loomisel abiturientidel?

Hästi oluline roll, sellepärast, et tegelikult abiturient teeb ju oma valiku kuhu ta edasi läheb. Kas ta läheb näiteks Tartusse kõrgkooli või Tallinnasse või maailma. Või siis juba otsustab kuhugi tööle minna nii, et noh tegelikult abiturient seisab teelahkmel ja kui me tahame endale võita nii-öelda elanike kes meie meelsust siin edasi kannavad siis on see kindlasti hästi oluline.

Indrek Mustimets, praegu avalike suhete osakonna juhataja, mainis, et neil on see sama eesmärk, et linnarahvast saab suurendada abiturientide näol. Kuivõrd õigeks Te peate, et neid pigem kinni hoida või lasta neil rohkem otsustada siit saadud hariduse realiseerimisega mujal maailmas?

Kinni ei saa kedagi hoida. Mina ei ole seda meelt, et siin kedagi saaks kinni hoida. Ma arvan seda, et noh kas abiturient kohe peale keskkooli lõpetamist on valmis maailma lendama. Abiturientidele tundub kooli lõpetades, et nad on kõige targemad ja kõige ilusamad ja vingemad. Mu endal on kodus üks niisugune varsti, järgmisel aastal lõpetab. Üks natuke aega tagasi lõpetas. Tegelikult arvan, et meie asi on neid kasvatada ja anda neile võimalus, et nad tahaks siia jääda. Kedagi ju lukku ei pane. Meie asi on anda abiturientidele see võimalus, et nad saaksid hakkama. Ja ühel hetkel kui nad on palju maailmas ringi rännanud, on meie asi teha linn selliseks, et ühel hetkel nad saavad aru, et see on elamisväärsim linn Eestis. Tuleks luua tingimusi, korraldada elukorraldus sellisena, et nad sooviks siia tagasi tulla.

Tänan!

Jah, palun.

Intervjueeritav: Urmas Kruuse. Tartu linnapea

Koht: Tartu linnavalitsus

Aeg: 28. aprill

Milline on Teie kokkupuude üldse Tartuga?

Kaks asja. Ühelt poolt siis see ajalooline dimensioon. Mu esivanemad on Tartust pärit, nii ema- kui ka isapoolsed ja vanaisa, vanavanaisa ostis 1901 aastal maja siia, et noh. See on nagu üks pool. See on see emotsionaalne pool. Kõik tädid, lähisugulased on selgelt Tartuga seotud. Väga suur kogukond, mis läheb siis Tartu maakonda laiali ja edasi-edasi jooksevad mingid asjad. Teine on see, et olen töötanud siin enne kui ma linnapeaks sain, kaheksa aastat erasektoris. Käinud töö ja õppinud Tartus siis Audentese ülikoolis noh. See on nagu üks pool, mis mind selgelt niimoodi seob. Teiseks siis ka see, et läbi selle töö ka omavalitsus. Kui ma nüüd Elvas olin linnapea ja volikoguliige. Tartus sai käidud päris palju selles asjus. Need on nüüd esimesed sellised suhted. Selge on see, et sellel ajal kui ma Elvas elasin oli Tartu nagu keskus. Puhtalt inimlikul tasandil onju sai Tartut külastatud ka. Lisaks sellele, et oli kultuurikeskus ja igasugused muud asjad.

Milline on nagu esmane kujutlus või asi mis tuleb just pähe, kui mõtlete sõnale Tartu?

Noh, tegelikult mu kuvand ei ole väga palju muutunud. Võrreldes sellega kui ma ei töötanud linnapeane ehk aasta enne. Minu jaoks on see olnud alati nagu nooruselinn. Minu jaoks on olnud alati ülikoolilinn ja kultuurilinn. See tegelikult tähendab seda, et need on nüüd kolm märksõna minu jaoks ja üks märksõna mis võib-olla avaliku haldust puudutab siis minu arvates on Tartu avalik haldus olnud alati innovaatiline, edasipürgiv noh, uuendustemeelne ja nii edasi-edasi-edasi. Need on nagu kõige selgemad dimensioonid. Geograafiliselt võiks juurde tuua ka sellised, ruumiliselt võiks juurde tuua veel selle, et piisavalt kompaktne ja inimkeskne.

Kas see on nüüd Teie arusaam või on selline kuvand tekkinud ka linnaelanike seas?

Emm, mida aeg edasi, seda rohkem mulle tundub, et see kuvand on selgelt väljast. See on jõudnud ka rohkem mitte ainult meie linnakodanikele kuid vaid ka väljaspool linna.

Ühesõnaga ka laiemas avalikkuses?

Absoluutselt.

Millised objektid Teile seonduvad kui ma mainin sõna Tartu näiteks.

Noo, Vanemuine ja Tartu Ülikool, kindlasti esimesena. Noh ütleme, et ülikool ja Vanemuine selles mõttes ei ole minu jaoks järjekorras vahet, aga Vanemuine ja ülikool on minu jaoks kõige primaarsemad asjad.

Nimetaksite viis asja mis nagu Tartu juures meeldib ning samas ei meeldi?

Noh, nüüd on küsimus kas me räägime ütleme, jah , kas me paneme kõik segiläbi nii hooned kui keskkonna?

Jah, põhimõtteliselt jah.

Kõik?

Kõik, ei ole otseselt kategooriaid.

Okei. Noh ma ei saa märkimata jätta, kompaktsus ja inimsõbralikus. Noh ma ei saa seda mitte mainimata jätta. Siis Emajõgi. Mul on, kuigi see on finantsilises mõttes loo probleem. Transpordi ja selles suhtes siis Emajõgi selgelt loob ühe dimensiooni Tartu jaoks mis on eriline. Sellepärast mulle meeldib ka haridus Tartu juures. Minu jaoks on haridus ülikool koos alusharidusest gümnaasiumi, konkurentsivõimelise hariduse sinna välja. See on nagu minu jaoks okei. Raekoda kindlasti, vanalinn. Noh selles mõttes ma pean seda asukohta siin silmas, mis on minu jaoks unikaalne. Toomemägi ja meditsiin. Noh, nüüd on küsimus selles, kas Te lahutate ülikooli ja kõik ära. Mina mõtlen Tartu Ülikooli ja Kliinikumi kõiki tervikuna koos. Mina seda ise ära ei lahuta, see kujundabki minu jaoks selle komplekti. See on minu jaoks nagu tervik.

Aga mis ei meeldi?

Mis mulle võib-olla ei meeldi. Noh, kui me ütleme noh. Ma olen seda ka kaudselt välja öelnud, ma pole seda otse välja öelnud, on nagu see, et mulle tundub, et teatud osas me ei ole väga avatud. Ütleme, et kuna me vastandame ennast üsna tihti ka Tallinnaga, mõnes mõttes. Ja oleme mõnes mõttes ka Lõuna-Eesti pealinn ja mõnes mõttes ka edasiviijad, siis mingis hetkes need võivad võib-olla dimensioneerida seda üle ja ei ole teatud asjadele nii vastuvõtlik.

Kas see on eelkõige kommunikatsiooniaspektist lähtudes?

Ma arvan, et see on hoiakutes ja kommunikatsioonis. Hoiakutes pigem see, et võib-olla me oma tarkuste tähtsustamisega läheme liiga üle ja sulgeme ennast võimalikele headele kontaktidele või edasiminekutele.

Ühesõnaga tekitame nagu kaitseefekti?

Jah, tekib nagu kaitsehetk. Vot see on mis mulle võib-olla, natuke tundub, et kuigi see on loomulik, et noh, et võib-olla ma me tunnetasime seda ühel hetkel siis kui ma tulin siia ise rohkem kui ma ennem. Aga see, et kõik ei ole kuld, mis hiilgab on ka Tartus olemas. Noh, selles mõttes. Ma puhtalt lähenen ametialaselt, tööalaselt. Selles mõttes, et minu jaoks on siin parandamist küll ja küll. Kuigi ta väljastpoolt pildis, et on ideaalne, ideaalpilt noh. Mis, mis ei meeldi noh. Noh, mulle mis väga mull ei meeldi. Selle olen ma välja öelnud, mis mulle ei meeldi. Tartus on liiga vähe neid terviseradasid, kus inimesed saavad vabalt aega veeta ja liikuda ja valgustatud radasid. Seda ma üritan ka muuta eks. See kaasneb ka see, et Emajõgi meeldib eks aga tervikuna ei ole läbitav ja kasutuskõlblik. Ma tahaksin viia nagu kasutusse noh. See on see sama teema, et Tartu linna poolt on väga hea kuid ühel hetkel on see geograafiliselt maha magatud. Kuigi võrreldes Tallinnaga siis Tallinnas on väga ideaalset keskkonda. Need on Nõmme ja Pirita eks ju. Kus on kujundatud selline baas nagu välja. Noh, kui ma räägin mis mulle praegu ei meeldi siis ma räägin, et mis mulle meeldib. Me oleme keskkonna mõttes õnnelikud, et meil on piisavalt häid monumente, mis rikastavad linnapilti ja see kõik käib väga lihtsalt. Meil ei käi sellist metsikut showd ja vastasseisu, me teeme lihtsalt ära eks ju. See rikastabki linnapilti. Kui tulla tagasi negatiivsete asjade juurde siis noh, mis mulle ei meeldi. Mulle ei meeldi, et hiinalinn on sellises seisus eks ju. Noh, ta on meil käibest väljas põhimõtteliselt. Me praegu tegeleme jõudsalt sellega, et me praegu tegime selle kampaaniat juba siis kui me riik, riigikogu, riigi käest saime ka 800 000 selleks, et puhastada seal looduskeskkonda. Nüüd läheme selle „Teeme ära” kampaaniaga edasi. See hiinalinn

tuleb selgelt nagu käibesse saada erinevates sotsiaalsetes tasemetes eks ju. Mis mulle ei meeldi noh. Mis mulle veel ei meeldi. Tartus on rohkem meeldivat kui seda mis ei meeldi. Midagi ei ole teha. Sest selles kontekstis on mulle Tartu vastuvõetavam kui Tallinn. Kui me räägime linna suuruselt. Ehk need erinevad linnaosad moodustavad eraldi nagu linna. Lasnamäel elab rohkem inimesi kui Tartus eks ju. Selles kontekstis eks ju. Ja kogu see inimeste suhted on nagu, et Tartu on selles suhtes parem, et inimsuhted on lähedasemad. See sõbralikus tähendabki seda, et meil on piisavalt palju sellist otse ja kogukondliku kontakti. Seda küünarnuki tunnet. Ühelt poolt mängib ta negatiivset rolli, et me tõmbume liiga kapslisse. Oleme liiga enda sees, aga teiselt poolt hoiab see meid nagu rohkem kokku. Ta laseb rohkem häid asju teha. Transpordiga ma ei ole praegu rahul. Mitte rahul sellist moodi, et millise kvaliteediga on transport. Ei ole sellega rahul. Täna ma ei ole rahul, et lennuk ei lenda eks ju.

See varsti tuleb.

Jah. Ei ole ka rahul, et rong sõidab suhteliselt aeglaselt eks ju. Noh, kuigi see on osa Tartust ainult eks ju. Võib-olla, võib-olla, ma ei tea mis teised sulle selles suhtes vastanud on aga ma ütlen, et väga raske on selles suhtes seda viita, nagu otseselt välja tuua.

Laine Jänes mainis kokkuvõtlikult, et ei ole rahul infrastruktuuri. Just nimelt, et liiklusega Tallinn-Tartu vahel või siis jah.

Nojah, aga selles mõttes, et see on kaudne Tartu probleem. Mina mõtlen, et meie sisemine infrastruktuur, mis on linnas on üheltpoolt see, et ma ei ole taga nagu selles suhtes rahul, et ma tahaksin, et jalgratturitel oleks parem liikuda. Me oleme piisavalt palju investeeringud kõnniteedesse, mida me järgmine aasta teeme eks ju. Ja autode sujuv liikumine on seotud teatud määral ka katte kvaliteediga. Ma räägin praegu bussiliikluse logistikast siis ma ei ole rahul sellega, et ma tahaksin uuemaid busse. Nad võiksid olla kompaktsemad. Meie teedeliiklus peaks mõnes mõttes olema sotsiaalsem. Me ei saa kõiki head asju korda saada, et me oleme, tahame saada head bussiühendust pensionäridele, üliõpilasele kui ka noorele eks ju. Samas põhiliinid, tasuvuse mõttes, teatud väljakujunenud liinid. See sotsiaalsem pool tähendabki seda, et väikesem formaat sõidab linnaosade vahel ja teeb selle liikumise ühest punktist teise mugavamaks selle kaudu, kellel on raske liigelda, mahaistumata liikuda. Noh, kogu see teema, et see on see küsimus miks ma ei ole täna sellega rahul. Tartus on

sotsiaalvaldkonnas väga palju investeeritud ja selles mõttes on kõik väga okei onju. Aga me ei või kunagi tekitada rahulolutunnet. Millega ma veel nagu rahul ei ole on , selle asja nagu liikumises tõin ma välja. Linna keskkond tervise mõttes on ääretult oluline. Inimesed ei peaks autoga sõitma sportima. Mage ju, me räägime keskkonnasäästlikkusest eks ole ja siis ütleme, et *sorry*. Sõitke Tartust välja.

Aga üldiselt, kuidas Te hindate Tartut kui elukeskkonda? Väljaarvatud need transporditeemad.

Tegelikult ma ütlen, et Tartu kui elukeskkond on väga hea. Miks ta on hea? Mitte, et sellepärast, et ma linnapeana pean niimoodi ütlema. Linnapeana olen ma loomulikult oma , oma kodulinna patrioot, kus ma elan. Ma elan praegu selgelt Tartus on ju, juba praktiliselt peaaegu aasta on ju. Kuigi see Elva kuvand on nii suur, et kõik ikka arvavad, et elan Elvas. Ei ela noh, ma elan siin samas Sõbra tänaval. Aasta juba, kolm nädalat peale seda kui ma linnapeaks sain, tulin Tartusse elama. Aga miks ta on hea, et see Tartu vaim, millest räägitakse. See tegelikult tekibki sellest haridusekeskkonnast, sellest linna, linna väiksusest nii-öelda jah ja need head mõtte sinna juurde ongi see, et see keskkond on piisavalt inimlik. 40% tartlasi teevad oma igapäevatoimetusi praktiliselt jala. See annab selle mõõtme välja, et see kõik ongi nagu üdini positiivne ja ta on piisavalt hea logistilise, logistilise asukohaga. Kestnud on inimväärtused ja järjest rohkem tuleb seda kuvandit välja ka väljastpoolt välja. Päevaleht siin tõi jõuliselt välja, kus inimesed tahaksid nagu elada eks ju. Seda kuvandit tuleb järjest rohkem ja tehakse jälle uuringuid eks ju. Mis inimesed arvavad Tartust eks ju. 2004 mis uuring viimati tehti, et ei mäletagi peast. 2004 tehti vist. See teebki selle elukeskkonna heaks. Siin on piisavalt inimväärne elada.

Aga, milline on Teie arvates tüüpiline tartlane?

Milline tüüpiline tartlane vä?

Jah. Noh, et kirjeldage seda.

Seda on täiesti ohtlik kirjeldada.

Teie personaalne arvamus.

Tüüpiline tartlane , minu jaoks on tüüpiline tartlane see : sõbralik, inimlik, piisavalt oma kodu, oma kodukohale pühendunud, hooliv, mitte ükskõikne ka maailmaasjade suhtes, piisavalt irooniline ka vajaka jäämiste suhtes. Aga üldiselt on Tartu inimene sõbralik ja Tartu inimene läheb natuke konteksti Lõuna-Eesti inimene. Väga selgelt , et seal on väga selge sarnasus. Jah, Tartu eripära on see, et on üliõpilased eks ju, see kuvand on vabameelsem. Üliõpilased loovad ühelt poolt oma vabameelsuse ja inimesed jõuavad aastatega minna piisavalt konstruktiivseks eks ju. Akadeemiline seltskond, kes on vanemaealisem on piisavalt konservatiivne eks ju. Seal tekib selline põnev kooslus. Aga nad kõik saavad ja peavad teineteise vahel hästi hakkama saama. Nii, et noh sinna see, et ta on ka piisavalt haritud. See ongi minu jaoks piisavalt tervik eks ju. Sotsiaalse vastutustundega ka.

Emm, Te olete väga palju ülikooli maininud. Milline on kuvand, millisena näete Tartu kuvandit haridusemaastikul. Mitte ainult kõrgkooli aspektist lähtudes, vaid pigem gümnaasiumide.

Ma korra mainisin seda juba, et Eesti tiiptase. Lisaks sellele, et siia tullakse Tallinnast õppima näitab, et väga kõrge tase. Üritame ka läbi investeringute. Minu jaoks on oluline ühtne hariduskanal eks ju. Laps kui ta alustab lasteaiast, et ta saaks sujuvalt minna väga kvalitatiivselt, kvaliteetset astme pidi kuni ülikoolini välja, ükskõik mida ta ka tulevikus ei vali.

Ühesõnaga siit võib teha järelduse, et Tartu on heaks hüppelauaks just nimelt noortele erinevates valdkondades? Eelkõige töö ja edasise hariduse omandamise suhtes?

Kindlasti. Hariduse mõttes kindlasti, absoluutselt. Pole mingit kahtlustki. Küsimus on selles, et tänu sellele, et nad saavad hea hariduse ei leia nad kõik siin rakendust, tahavad siit ära minna. See on nagu kahe otsaga asi. Meil on kutseharidus ka.

Kas Tartus on probleeme ka rahvustega? Kas nagu paralleelina Tallinnaga?

Minu arvates ei ole.

Ei ole?

Minu arvates üks selge põhjus on see, et väga kõrge kultuuriline tase erinevate rahvusriikide esindajate seas. See on see minu arvamus. Aga kui ma käisin seal Vene Ballil, mis toimus onju. Minu jaoks on see puhas kultuuriküsimus. Väga kõrge kultuuritase. See tähendab seda, et Tartu linn ka ise on väga selgelt teadvustanud seda, kui oluline on erinevad kultuuriesindajad. Venelaste, ütleme, osalus on kuskil 16%, venekeelset elanikkonda. Vene keelt sa ju palju ei kuule, võrreldes Tallinnaga. Minu jaoks ongi see märk sellest, et Tartus on piisavalt kõrge protsent haritud venekeelset seltskonda. See on minu jaoks hästi oluline.

Kas muust rahvusest elanikkond tunnetab ka teatud määral ohtu linnas elamises?

Ei usu seda. Ei usu seda sellistel põhjustel, et esiteks see, et me oleme näoga erinevate ühendustega inimeste poole. Teiseks see, et kui võrrelda toimuvat Tallinna ja Tartuga siis Tartus on võrdlemisi rahumeelne kõik olnud. See võimalik *skinheadide* välja toomine, see on absoluutselt teise kaudu. See on nagu paha märk. See on peaaegu olematu aga see märk on külge jäänud. Mina seda ei näe. Võib-olla on üksikuid inimesi, kes tahaksid seda näha, aga mina ei näe.

Selge. Aga mis on Teie jaoks kuvand või imago. Proovige seda defineerida.

Minu jaoks kuvand on, ütleme. Kas sa pead silmas, et mis on minu jaoks Tartu kuvand või üldse mis see termin on, mida ma mõtlen kuvandi all?

Jah!

Ta on üheltpoolt selline imagoloogiline. Imagoloogiline, et see kuvand peaks kirjeldama seda linna, milline see linn on. See tähendab seda, et kui me räägime heade mõtete linnast siis kuvandina see töötab super hästi. Töötab mõlemas võtmes. Kui kuskilt tuleb paha mõte, siis kuvand heade mõtete linn toimib ikka eks ju. Siis kuvand kirjeldab ikkagi seda võimaliku keskkonda minu jaoks ja see võib olla nii negatiivne kui ka positiivne. See on minu jaoks selge. Ja, üheltpoolt võib see kirjeldada sellist soovunelmat aga kui väljastpoolt inimene, ütleme, et kui me räägime tõmbest kuhugi eks. Siis see kuvand võib osutuda väga selliseks suureks osaks. Kuvand on lai mõiste minu jaoks. Kui inimesed ütlevad, et see on sõbralik, ta on lõbus ja tarkuse, teaduslinn. Igaühel on oma märk või selline asi. Tartu kuvand on selgelt

olemas ja see ongi minu jaoks see, et see peab olema piisavalt positiivne, et annaks potentsiaalsele inimesele, kes tahavad siia tulla külla, elama nagu sellist elektrilööki. Tõmmata teda siia. Vahel võib juhtuda, et kuvand väljapoole ja kuvand sisepoole ei ole üks ja sama.

Aga just nimelt, et kuivõrd erinevad on eesti või mittekodanike kuvand Tartust?

Ma arvan, et see on suhteliselt sarnane. Mina arvan, et see on suhteliselt sarnane. Mul ei ole ühtegi teadusliku kaalutlust hetkel. Aga ma arvan, et see kuvand Tartust on ühtlaselt sarnane.

Mida olete Teie ise konkreetselt teinud või teete praegu, et linna kuvandit hoida või säilitada või isegi muuta?

Linna kuvandit. Kui me mõtleksime, et linna kuvandit tuleks muuta siis me peaksime ütlema, et kuvandiga on mingi probleem. Selge on see, et ma isiklikult tahaksin, et Tartu kui elukeskkond kinnistuks veel rohkem. Võime ju täna vaielda, et kas Tartu on parim elukeskkond Eestis elamiseks või mitte. Mina ütlen, et on parim. Parim selles mõttes, et on piisavalt niššilinnu. Tartus on need niššid praktiliselt kokku pandud. Väikese reservatsiooniga. See, et inimesed tarbivad ühes linnas. Noh, Tartus on pakkuda uskumatu spekter teenuseid noh. See mida vaja on. Mina muutmise koha pealt palju ei näe. Kuigi ma tahaksin seda terviseliikumist parandada ja transporti parandada, edendada. Kuvand on see, et Tartus on piisavalt hea täna. Seda ei peaks muutma, seda on võimalus ainult täiendada ja kinnistada. Tartu kui tõmbekeskus on positiivne, lisaks kõigele.

Kuivõrd suur roll on just nimelt abiturientidel linna kuvandi loomisel, kujundamisel?

Kas sa räägid abiturientidest või üliõpilastest?

Abiturientidest.

Abiturientidest. No minu selline, filosoofiline *contra* või kuidas seda nimetatakse. Me peaksime suutma ühel inimesel maast madalast ehk sünnihetkest sellise tunde, mitte tunde lihtsalt vaid andma, me peame suutma luua sellise keskkonna, et ta saaks vabalt ja loovalt areneda ja pidada, saab parimad tingimused selles keskkonnas. Kui ta on saanud sellest

keskkonnast väga head siis kui ta kasvab areneb, muutub ühiskonna selliseks selgeks liikmeks ka täiskasvanuna, siis kui tal on võimalus seda keskkonda parandada või panna oma panus selle keskkonna arendamiseks ja jätkusuutlikuks arendamiseks. Ta teeb seda just siin aga mitte kuskil mujal. Tema esimene valik oleks just see aga mitte see, et need inimesed kes siin kasvavad ja elavad, peaksid siit ära minema. Kui nad siit ära käivad, et see tõmme ja panus peaks olema kogukonnal selline, et ta tahaks ikka siia tagasi tulla. Siis on näha, et minu töö ja linnavalitsuse töö kannab vilja. Läbi selle panustame, ütleme, Eestisse tervikune. Kogu maailma mingisse parendamisse. Minu soov on see, et kõik need inimesed kes siin elavad, sünnivad ja kasvavad, saavad ikka läbi selle ka sellise tõuke, et nad tulevad just siia tagasi ja jäävad siia. See on minu jaoks hästi oluline. See, et ma võitlen mingi Tallinnaga, et siin on parim keskkond. Jah, see on teema, see on kindlasti teema. See, et inimesed tunnetavad, et elu lõpuni jäävad meelde, et kui lahe see on. Tõeliselt lahe. Sa tahad tulevikus selle jaoks midagi teha. Tagasi anda midagi sellesse keskkonda.

Selge.

Intervjuu lõppedes palusin täita intervjuueeritavatel semantilise diferentsiaali tabeli.

Indrek Mustimetsa vastused on alljärgnevad.

	Väga hästi	Keskmiselt	Vähesel määral	Ei seda ega teist	Vähesel määral	Keskmiselt	Väga hästi	
Kiire		x						Aeglane
Oma	x							Võõras
Värviline	x							Hall
Avatud		x						Suletud
Jõuetu			x					Jõuline
Soe	x							Külm
Kahanev						x		Kasvav
Arenev		x						Paigalseisev
Üleolev				x				Võrdne
Tõusev		x						Langev
Üksluine							x	Mitmekesine
Turvaline		x						Ohtlik
Peletav						x		Ligitõmbav
Puhas		x						Määrdunud
Ebasõbralik							x	Sõbralik
Killustatud							x	Ühtne

Jüri Sasi vastused on alljärgnevad.

	Väga hästi	Keskmiselt	Vähesel määral	Ei seda ega teist	Vähesel määral	Keskmiselt	Väga hästi	
Kiire		x						Aeglane
Oma	x							Võõras
Värviline	x							Hall
Avatud	x							Suletud
Jõuetu						x		Jõuline
Soe	x							Külm
Kahanev						x		Kasvav
Arenev	x							Paigalseisev
Üleolev						x		Võrdne
Tõusev		x						Langev
Üksluine							x	Mitmekesine
Turvaline	x							Ohtlik
Peletav							x	Ligitõmbav
Puhas		x						Määrdunud
Ebasõbralik							x	Sõbralik
Killustatud			x					Ühtne

Laine Jänese vastused on alljärgnevad.

	Väga hästi	Keskmiselt	Vähesel määral	Ei seda ega teist	Vähesel määral	Keskmiselt	Väga hästi	
Kiire						x		Aeglane
Oma	x							Võõras
Värviline		x						Hall
Avatud	x							Suletud
Jõuetu					x			Jõuline
Soe	x							Külm
Kahanev							x	Kasvav
Arenev	x							Paigalseisev
Üleolev						x		Võrdne
Tõusev		x						Langev
Üksluine							x	Mitmekesine
Turvaline		x						Ohtlik
Peletav						x		Ligitõmbav
Puhas			x					Määrdunud
Ebasõbralik							x	Sõbralik
Killustatud						x		Ühtne

Urmas Kruise vastused on alljärgnevad.

	Väga hästi	Keskmiselt	Vähesel määral	Ei seda ega teist	Vähesel määral	Keskmiselt	Väga hästi	
Kiire		x						Aeglane
Oma	x							Võõras
Värviline	x							Hall
Avatud		x						Suletud
Jõuetu							x	Jõuline
Soe	x							Külm
Kahanev							x	Kasvav
Arenev	x							Paigalseisev
Üleolev			x					Võrdne
Tõusev	x							Langev
Üksluine							x	Mitmekesine
Turvaline	x							Ohtlik
Peletav							x	Ligitõmbav
Puhas		x						Määrdunud
Ebasõbralik							x	Sõbralik
Killustatud							x	Ühtne